Postimees

Ilmub iga päew.

Toimetus ja peakontor Tartus, Jaani 11.

Toimetus ja kontor Tallinnas, Wene 1.

Telefonid Tartus: Tegewtoimetaja 2-86, siseriigi ja Tartu teadete toim. 1-86, kaugeköned 9-86, ärijuhatus 65, talituse üldtelefon 80, raamatukauplus 2-50.

Telefonid Tallinnas: Toimetus 30-81, kontor 16-11.

Käsikirjad hoitakse alal ainult sellekohasel soowil.

Kuulutuste hinnad: kuulutuste küljel 5 senti, teksti ees 10 senti, teksti sees 12 senti ja tekstis teksti kirjaga 15 senti mm weeru laiuses. Kohaotsimise kuulutused poole hinnaga. Kuulutuste koha waliku soowe täidetakse ainult wõimalust mööda.

Üksik number 5 senti.

„Postimehe" ja ta maksuliste lisade tellimishinnad:

Postiga: 1 kuu 150 s., 2 k. — 300 s., 3 k. — 370 s., iga järgmise kuu 120 s., 6 kuud 725 s., 12 kuud 1400 senti.

Postita: 1 kuu 135 s., 2 k. — 270 s., 3 k. — 325 s., iga lisakuu 105 s., 6 kuud 625 s., 12 kuud 1250 senti.

Tartu linna tellijatele. Kojukandmisega: 1 kuu 135 s., 2 k. — 270 s., 3 k. — 370 s., iga lisakuu 110 s., 6 kuud 700 s., 12 kuud 1350 senti. Talitusest ära wiies: 1 kuu 125 s., 2 k. — 250 s., 3 k. — 320 s., iga lisakuu 100 s., 6 kuud 600 s., 12 kuud 1200 senti.

Wälismaale — 4 krooni kuus. Poola, Leedu, Lätimaale — kodumaa hinnad.

„Maamees" 30 senti kuus. „Sädemed" 120 senti aastas, 60 senti poolesaastas, üksiknumber — 35 senti; ilmub 4 korda aastas. „Lasteleht" 10 s. k. „Terwis" 160 s. aastas, 80 s. poolesaastas, üksiknumber — 45 s.; ilmub 4 korda aastas. — Aadressi muutmine 25 s.

Nr. 130 Neljapäeval, 14. mail 1931. Tänast lehte 8 lehekülge 75. aastakäik.

GLORIA

Esietendus! Grandioosne enneolemata edu! Kaasakiskuv helifilm! Haruldane kunstiteos!

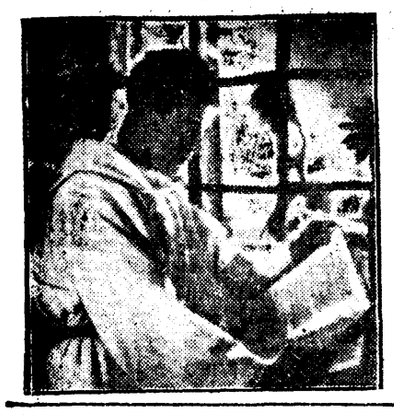

«KAKS INIMEST»

Helitragöödia 14 jaos. — Kuulsa Saksa kirjaniku RICHARD VOSS'i ülemaailma tuntud romaani „ZWEI MENSCHEN" järele.

Kütkestav mulje! Kaasakiskuv sisu! Geniaalne mäng ja lavastus. — Peaosades: GUSTAV FROELICH ja CHARLOTTE SUSA

ja haruldane näitlejate koosseis: LUCY ENGLISCH, FRITZ ALBERTI, FR. KAYSLER, BERNH. ALDOR j. t. — Kuulsa lavastaja ERICH WASCHNECK'i lavastus. — Komponist KARL MAY.

Selles helifilmis laulab maailmakuulus Sikstini kapelli koor. Tegevus sünnib Roomas, Vatikanis ja Alpi mägedes.

„ZWEI MENSCHEN" on suurem romaan, mis kirjutatud 1000 korda kõigis keeltes. Miljonid lugesid seda kütkestavat romaani! Paljud vaimustuvad sellest haruldasest helifilmist. — Ta räägib ise.

Peale selle huvitav lisapala. Seansside algus äripäeval kl. 6, 8 ja 10, pühapäeval kl. 2.30, 4.30, 6.30, 8.30 ja 10.30.

Lohusuu sild nõudis konstaabli elu.

Sild murdus auto all, konstaabel Kerge sai surma, üks sõitjaist wigastada.

Kes ehitas „hädasilla"?

Wirumaal Sabolotnõi lauawabriku tuleõnnetuse pärast sõitsid autoga Tartu lauawabriku omanik Sabolotnõi, konstaabel August Kerge, autojuht ja weel üks reisija. Tartus käidi kinnitusseltsis kõnelemas tuleõnnetuse asjus. Tagasi sõideti Tartust üle Lohusuu silla 12. mai ööjel. Lohusuu sild ei kandnud auto raskust wälja ja murdus. Auto ühes reisijatega kukkus jõkke. Kukkumisel sai surma konstaabel August Kerge. Sabolotnõi sai wigastusi, autojuht ja kolmas kaasreisija pääsesid eluga.

Lohusuu raudbetoonsilla wiis kewadine suurwesi ära. Jõgi täitus silla alt rusudega. Et üleläiku wõimaldada, ehitati jõest üle ajutine sild. Sillast sõideti üle hobustel ja autodel, kuigi ülesõit näis olewat hädaohtlik. Kuna sõitjad olid päewal kord juba sillast üle sõitnud, oli neil teada silla seisukord. Tagasisõidul, kuigi oli öö, walgustati autotuledega teed ja silda, ning sõideti tagasihoidlikult. Niipea kui auto oli jõudnud kesk silda, murdus sild ja langes ühes autoga jõkke. Kuna jões olid wana silla rusud, siis põrkas auto kukkudes silla rusudele. Rusude wastu kukkus kõige pealt konstaabel Kerge ja sai surma. Auto purunes. Oma abiga said teised silla alt wälja.

Konstaabel Kerge on 25 a. wana, astus politseiteenistusse 1½ aastat tagasi.

Õnnetusekohale sõitsid politseiwõimud.

Tänawukewadine suurwesi tegi eriti palju kahju sildadele. Muude hulgas kannatas tugewasti ka Lohusuu sild, langedes sisse ja muutudes ülesõiduks kõlbmatuks. Tarwidus silla järele on aga suur. Sellepärast, nagu kirjasaatja teatest näha, on wana silla rusudele ehitatud mingisugune „hädasild", mida jõest ülesõiduks tarwitatud. Kuna nimetatud sild asub Tartu maakonna piirides, siis peab arwama, et hädasilla ehitamise algatus ja läbiwiimine teostus Tartu maawalitsuse teedeosakonna tehniliste juhtide juhtimisel. Kui ingu nõnda on, siis peab küll tõsiselt küsima, kuidas wõidi nimetatud „hädasilda" liikumiseks awada, kui see kergesõidu autotki ülewal ei kannud?! Kes waatas silla üle ja tunnistas selle tarwitamiskõlbulikuks?

Juhtunud õnnetus on küllalt raske, et seda hoolimatust ja ettewaatamatust selgitada ja kinni naelutada. Aga pea ei oleks wõinud weelgi raskem õnnetus tulla!

Maakonna walitsusel kuulukse olewat küllaldaselt liikumiswahendeid, et näha ja waadata, missuguses seisukorras on maakonna teed. Alles mõne päewa eest kuulsime mingisuguse ringreisi tulemuse aruandest, et Tartumaa teed olewat kõige paremas korras.

Tundub, et ringisõitjad oleks wõinud seisukorda siiski weidi terawamalt uurida, wähemalt mis puutub sildadesse!

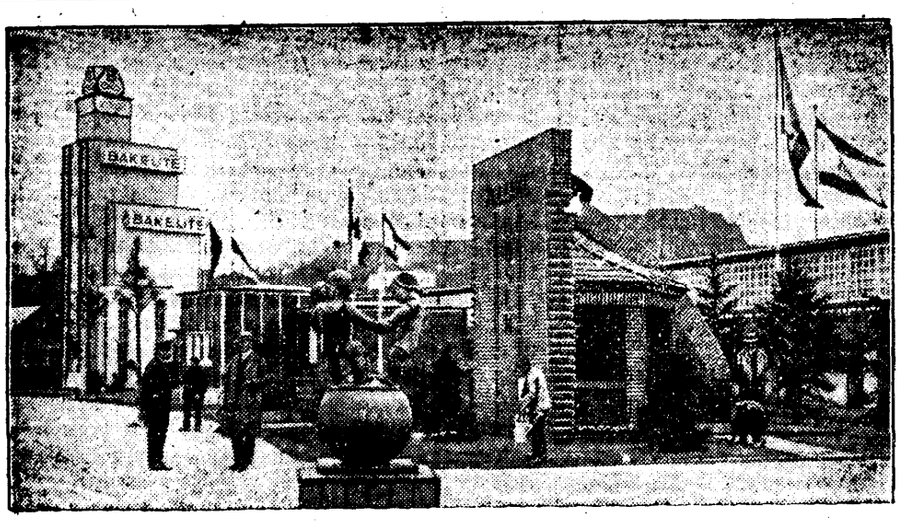

Berliini ehitusnäitus awati.

Laupäewal awati pidulikult Berliinis 1931. aasta suurem ehitusnäitus. Näitus kestab 2. augustini. Kaiserdammi näituse platsil annawad wäljapanekud suurepärase ülewaate suure ala kohta, mis koondunud sõna „ehituse" alla. Pildil on osawaade näituselt.

Norra uus peaminister.

Teisipäewal kinnitas Norra kuningas ametisse uue Norra walitsuse, milles pea- ja rahaministriks on Odelsting Kolstad. Teisteks walitsuseliikmeteks on muuhulgas: wälisministri kohal — major Braadland, sõjaministriks — major Quisling, põllutööministriks — Langeland, kohtuministriks — Lindboe ja kaubandusministriks Larssen. Walitsus on põllumeesteliidu täielik mõjualune.

Tuleõnnetus Elwas.

Ära põles elumaja ja pesukoda.

Teisipäewal kella 5 ajal p. l. süttis põlema Elwa alewis Mart Andersoni päralt olew pesukuur. Waewalt paarikümne sammu kaugusel asuw elumaja wõttis ka kohe tuld. Mõlemad hooned põlesid maani maha, samuti elumajas olew toakraam. Hooned olid kinnitatud Eeksis 4000 kr. eest.

Õnnetuse päewal pesi Andersoni naine pesukojas pesu. Ta katkestas pesupesemise mõneks minutiks ja läks kartuli koopasse. Lühikese aja jooksul oli pesukoda leekides. Naine, märgates õnnetust, sai närwi wapustuse ja langes õnnetusekohale maha, kust ta meelemärkuseta olekus ära wiidi. Majarahwast kodus ei olnud ja sellepärast teatasid õnnetusest tuletõrjele juurerutanud. Kuid ka tuletõrje ei suutnud weepuudusel põlewaid maju päästa. Ka majas olew kraam põles. Suudeti wälja tuua ainult kummut, kus oli suuremal arwul hõbe- ja kuld asju.

Tulekustutusel näitasid agarust üles „Noored kotkad".

Läti omawalitsusetegelased pikemale ringreisile Eesti.

Liibawi maawalitsuse ja Läti-Walga tegelased, kokku 9 meest wõtawad neil päewil ette pikema autoreisi Eestisse. Walgast sõidetakse Jõgewestele, sealt Helme, Wiljandi, Põltsamaa ja Jõgewa kaudu Tartu. Tartus peatutakse 1. juunil, tutwunetakse asutuste ja waatamisweerilisemate kohtadega. Sangaste ja Walga kaudu sõidetakse jälle tagasi.

Kommunistid õhutawad Hispaanias terrorit.

Pahempoolsed äärmuslased kihutawad rahwast sõjariistus mässule.

Kogu Hispaanias seisawad kirikud leekides.

Madriidist, 13. mail (Trj.). Hispaania ajutine walitsus on pealinnas praegu seisukorra peremees. Walitsus on rahutuste sumbutamiseks appi wõtnud kogu oma sõjawäelise jõu, alates jalgwäest ja lõpetades tankidega ja suurtükiwäega.

Siiski areneb kirikuwastane liikumine Hispaanias alles tõusu suunas.

Kõigist Hispaania linnadest tuleb teateid rahutustest.

Cadizis, Sevillas ja Alicantes põletas rahwahulk maha hulga kirikuid ja kloostreid. Samasuguse saatuse osaliseks sai ajalooline piiskopilõss Malaagas. Ka Cordobas on kallale tungitud kirikutele. Kõige tõsisemaid sündmusi oli teisipäewal Sevillas, kus rahwa wiha läbi langes tuleroaks kaks kloostrit, jesuiitide akadeemia hooned ja kuulus ajalooline San Josefo kirik, mis on huwitawamaid kirikuarhitektuuri mälestusmärke Hispaanias. Enne kiriku süütamist tõid märatsejad jumalakojast wälja kõrge kunstiwäärtusega wana altari, lõhkusid selle puruks ja tegid tast tänawale tuleriida. Mungad, nunnad ja preestrid põgenewad kabuhirmul linnadest.

Ametiwõimud kuulutasid Sevillas wälja piiramisseisukorra, kuid meeleolu on endiselt niiwõrd ärew, et wõib arwestada kõige halwemate üllatustega. Kirikuwastaste rahutuste

eesotsas seisawad äärmised pahempoolsed,

kelle juhiks on nähtawasti lennuwäe mehaanik Rada. See mees oli major Franco kaaslaseks lennuwäe mässu ajal, kui enne rewolutsiooni puhkemist Madriidis katset tehti lennuwäe mässu abil kuningawõimu kukutada Rada põgenes pärast mässu nurjumist koos Francoga Portugaaliasse, ja on nüüd tagasi tulnud. Äärmised pahempoolsed teatawad, et neil on teoksil wabariiklaste-äärmuslaste erakonna loomine. Selle erakonna programmi wõetakse praeguse kaitsewäe likwideerimine, põllumaade riigistamine ja wabrikute üleandmine tööliste komiteedele. Pahempoolsed awaldasid manifesti, millega kuuldawasti on ühinenud ka kommunistide juhid. See manifest lõpeb sõnadega: „Kuna walitsus ei ole suutnud läbi wiia tõelist rewolutsiooni, wiib selle läbi sõjariistus rahwas.

Ilma terrori ajajärguta ei saa Hispaania wabariiki lõplikult kindlustada".

Teisipäewa õhtuks kuulutati wälja piiramisseisukord Cadizis, Alicantes ja Malaagas. Barcelonas tegid kommunistid katset ootamatu kallaletungiga wallutada Monjuichi kindlust. Kallaletung löödi aga kindluse kaitsjate poolt tagasi. Madriidis on pühapäewaste ja esmaspäewaste rahutuste ohwriks langenud 12 kirikut ja kloostrit.

Nagu juba teatatud, wangistati rahutuste ajal Madriidis enam kui 80 kommunisti. Nüüd on neile lisaks

wangistatud hulk monarhiste,

nende hulgas ka endised kohtu- ja meremiinister Primo de Rivera ajast. On tehtud korraldus kõikide rewolutsioonicelsete ministrite wahialla wõtmiseks. Monarhistlikkude lehtede trükkimine on keelatud. Hispaania walitsus on maksma pannud tsensuuri kõigi wälismaale saadetawate ajakirjanduse teadete kohta.

Paawsti protest.

Roomast teatatakse, et Watikanis on tehtud paawsti nuntsiusele Madriidis ülesandeks awaldada Hispaania walitsuse ees kõrgeim protesti selle wastu, et walitsus ei ole küllaldaselt abinõusid tarwitusele wõtnud kiriku waranduste kaitseks Hispaanias. Nõutakse Hispaania walitsuselt wabandust ja süüdlaste karmi karistust.

Samal ajal on Watikan awaldanud poolametliku teadaande, milles rõhutatakse, et katoliikliku kiriku wõimudel ei ole Hispaanias mingit põhjust olla wabariikliku wõimu wastu. Eelseiswatel walimistel on katoliiklastele kohustuseks walida rahwuskogusse inimesi, kes ei ole kiriku wastased. Politiline meelsus olewat kirikule kõrwaline küsimus.

Ka Walgas algas rätsepate streik.

Teisipäewa õhtusel koosolekul otsustasid Walga rätsepatöölised alustada streiki. Streigi alustamiseks tuuakse ette kokkuleppe mittesaawutamist laagritöödel.

Jällemüüjad ja üksikostjad!

Ärge unustage

et kõrgeväärtuslisi

Jalgrattaid,

nende kõiksugu üksikosi ja kumme ostate enneolemata odavate hindadega ja soodsatel maksutingimustel

K. G. Reinhold'i k m.

Tartus, telef. 4-70.

Uued saadetised kohale jõudnud.

Geolin

parim metallipuhastaja

Esitus: Firma «Karu» Tallinnas, S. Tartu m. nr. 6, tel. 310-99.

Suures valikus

raudwoodeid,

madratseid ja reformpõhja soovitab mõõdukate hindadega

K. Ivand & Co

Tartus, Riia tän. nr. 69. (hoovimaja).

«ATHENA»

A-S. ROYAL-FILMI KINO.

Wõistluseta kahekordne eeskava. Esinevad publikumi lemmikud

Max Hansen ja Lyen Dyers

«Naine ja nukk»

(SKANDAAL MAGADISTOAS). Helifilm kuulsa saksa P. Beeri opereti «Hüpiknukk» järele. Robert Stolzi muusika. Filmis esinevad Max Hansen, Lyen Dyers, Szoke Szakal, Paul Heidemann, Otto Walburg j. t. Kantakse ette uuemad lõõkpalad: «Wenn ich endlich wüsste — wann Dein Mund mich kusst», «Steige ein mein Liebchen ins blaue Auto», «Bin ein armer Hampelmann — alle Frauen schaun mich an» ja teised.

Lisana „ITAALIA". Huvitav teaduslik film. Turistide igatsetud maa — Alpidest kuni Roomani.

Algus ärip. kell 6 p. l., pühap. kell 3 p. l.

Euroopa ja inglased.

Jaapan wastasena kaubaturul. — Pettumus „kordaminekus“ Rooma-sõidul. — Wäewähendus ja majandusküsimused.

Augur,

„Postimehe“ kaastööline Londonis.

Silmapaistwam sündmus Londonile wiimase nädala kestel oli meie arwates aruanne, mille awaldas mõne aja eest Kauge-Idasse saadetud komisjon, kelle ülesandeks oli uurida kaubanduslikke olusid ja teha ettepanekuid, kuidas suurendada Inglise eksporti sinna ilmajakku. Komisjoni liikmed, kellest pooled olid töösturid ja ärimehed ja pooled ametiühisuste esitajad, on oma sõidust Hiinasse, Jaapanisse j. t. sealsetesse maadesse teinud üksmeelseid järeldusi. Aruanne märgib ära Inglise kaupade wäljaweo katastroofilist langust Kauge-Idas ja ei süüdista selles niiwõrd üleilmlist majanduskriisi ega politiilisi raskust, kui inglise töösturite wõimetust wälismaa wõistlejate wastu.

Erilist rõhku pannakse Jaapani tekstiilitöästusele, mis komisjoni arwates on Inglismaa hädaohtlikum waenlane. Poole wähemate kuludega walmistatud kui Lancashire'is, tungiwad jaapani puuwillasaadused peale Hiinas ja Indias. Neid wõib kohata lähemalgi, näit. Marokkos. On isegi tehtud katseid neid Inglismaale tuua. Samal ajal oletatakse aga, et Jaapan on üles ehitanus ka wõimsat willatööstust, samuti hädaohtlik wõistleja inglastele.

Kogu aruanne lannab seesugust lootusetut ilmet ja leiab, et kui ei astuta drastilisi samme wäljaweo kahanemise wastu, loobugu Inglismaa oma positsioonidest, kuna neid hoida ei ole lootust. Kurja juurt nähakse Inglismaa kõrgemates walmistuskuludes: palgad on kõrgemad ja tööpäew lühem kui kusagil mujal Euroopas, maksud kõige kõrgemad maailmas. Lisaks leitakse tõsiseid wigu ka inglise töösturite meetodites: ei arwestata iga turu erikommetega ja -wajadustega ega kasutata küllalt reklaami ja teisi abinõusid kaupade juhtimiseks tarwitaja juure.

Aruanne on City äriilmas äratanud tõsist tähelepanu. Wõimalik, et ta siiski unustatakse, nagu paljud teised kasulikud dokumendid. Mitte et meie ei usuks Inglismaa majanduslikku uuestisündi. Wastuoksa sel maal on weel erakorralisi wõimalusi. Et neid kasutada, tuleb tal maha raputada tardumust, mille põhjustanud kõigi ringkondade tahtejõu puudus. Inglise rahwa materjaalse ja waimlise jõu tagawarad on suured, ta peab aga wirguma. Loodame, et see sünnib peatselt.

*

Merewäe eksperdid on lõpuks ära sõitnud pärast nädalaid kestnud wiljatuid kõnelusi. Laiemale publikule jäeti mulje, nagu oleks Londonis peetud koosolekutel tehtud kasulikku tööd. Kes tõsiolusid wähegi tundis, teadis, et tõelikult oldi täitsa umbkotis ja et, nagu Henderson pidi alamkojas ühe küsimuse puhul tunnustama, „oli tegemist arusaamatusega“. Wast seisis arusaamatus selles, et kordaminek, millest teada anti 1. märtsil pärast Hendersoni kiirkülaskäiku Rooma, ei olnudki kordaminek.

Wist ei taha üksi kolmest osalisest asja katkestada ja nii jääb wõimalus, et pärast Genfi koosolekuid wõetakse wastu mõni wormel, mis päästab igaühe au. Tõsiasjaks jääb, et Prantsuse-Itaalia wahekord on halwast muutunud pahemaks, sestsaadik kui MacDonald oma messialikus tungis maailma päästa leiutas läinud aasta merekonwerentsi. MacDonald püüdis sel konwerentsil lahendada kuulsat „ringi ruudustamise probleemi“. Sest ta tahtis prantslastele jätta nende üleoleku itaallastest, samal ajal aga mitte wõtta itaallastelt lootust saada ühejõulisteks prantslastega. Tagajärg oli täielik segadus, wastakus Prantsusmaa ning Itaalia seisukohtades, mis oli seni warjul, puhkes esile suure ägedusega. Nagu öeldud, küllap see lugu potsitakse kuidagi lihtsalt kokku, et ära hoida awalikku lõhet. Wist ei paranda see tõeliselt riikide suhteid.

Kui näeme raskusi, millega alles nägematu lahenduse poole nihutakse Prantsuse ja Itaalia merekerelwastuste küsimus, mis lõppude lõpuks on ikkagi teisejärgu tähtsusega, tekitab wärinat mõte: mis sünnib, kui Genfis tulewa aasta weebruaris kokku astub üleilmline wäewähenduse konwerents. Oleme oma lugejaid juba hoiatanud ja kordame seda hoiatust: ei ole weel mingeid tunnuseid, et esijoones huwitatud riikide wahel oleks alanud eeltööd selleks konwerentsiks. Seisukord muutub ülimal määral kurblooliseks. Tänu üheltpoolt sakslastele ja austerlastele, teiseltpoolt Briandile ja wäikeliidule, on meil sellele lisaks tegemist hulga majanduküsimustega, mis kiires korras üles küpsetatud ja weelgi kiiremas korras meile lauale kantud. Lähemail päewil tulewad Genfis kokku rahwasteliidu nõukogu liikmed ja eelnimetatud majanduküsimused kujunewad tähtsamaks kõneaineks. Ka siin ei näe meie tuskil kooskõlastatud aktsiooni tunnuseid. Arwamisi on sama palju kui riike ja loodawad nähtawasti inspiratsioonile, waimule, mida öeldakse ministritele peale tulewat, niipea kui nad rahwasteliidu nõukogu koosolekuruumi astuwad. Isiklikult pooldaksime wähem inspiratsiooni ja rohkem „preparatsiooni“!

Mida öelda Inglise politikast nende tähtsate probleemide suhtes? Tõsi on, et Inglise politika loomulik kalduwus sihib eraldumisele Euroopa asjust. Inglismaa kui saareriigi asend ja Briti Impeeriumi lewimine üle maailma kõnelewad isoleerimise poolt. Teiselt poolt on Inglismaa küsimused nii seotud Euroopa mandri omadega, et wiimastest kõrwalehoidmine on wõimata. Nii näeme alalist konflikti loomukalduwuste ja hädawajaduste wahel. Kui aga Inglismaa ei saa eemale hoida Euroopast, siis wõib ta, wõi õigemini peaks wõima püüda waheleastuja, s. o. erapooletu wahetalitaja osas. Inglismaa kui kõrwalseisja, samuti teistel põhjustel, on ülikohane selleks osaks. On aga raske seda osa etendada ja Inglise politika kaldub alatasa ühe wõi teise poole kasuks seisukohta wõtma. Konfliktile püüdes üheltpoolt kõrwale hoida, teiselt poolt wajaduses osa wõtta Euroopa asjust, lisanduwad seega alati kokkupõrked mõistusel, mis käseb jääda wahekohtunikuks, temperamendiga, mis kihutab toetama üht wõi teist Euroopa waidlusosalistest. See tähtis anomaalia Inglismaa seisukohas, millele lisandub kõigi tema erakondade praegune tahtejõuetus, teeb Inglise politikale sagedasti raskeks sammuda oma keerulisi teid ja taotleda neid igawesi kompromisse, milledega ta on kuulsaks saanud. Machiavelism, öeldakse sagedasti. Tabame ehk rohkem tõde, kui ütleme: kartus end sisse mässida. Näeme ette, et majandusprobleemide arutamisel soowitab Inglise politika otsustam. edasi lükata ja asjatundjatele aega anda nende uurimiseks. Wäewähenduse küsimuses wõetakse wast sama suund. Nii pettub kindlasti igaüks, kes ootab Genfi konwerentsilt suuri saawutusi.

Londonis, mais 1931. **Augur.**

W. Grünthal-Ridala Kalewala wälisliikmeks.

Soome Kalewala Selts on kirjanik W. Grünthal-Ridala walinud oma wälisliikmeks ja talle wastawa diplomi ning märgi kätte saatnud.

Ridala lõpetab pikema luuletoose, mille kallal ta kaks aastat on töötanud.

Mets põles.

Häwines ½ ha noort kultuuri.

Teisipäewal tekkis tulekahju riigimetsa Porkuni metskonna Antu wahikonnas, kusjuures wõttis tuld läinudaastane kõrge kulurohi. Samal maa-alal kaswas ka noor kolmeaastane kuusemetsa kultuur. Tuli lagunes kiiresti ja häwitas ühtlasi ka noored taimed umbes poole hektari ulatuses. Tule lewimisele suudeti panna piir.

Kuna põlenud kuusekultuur asus maantee ääres, siis arwatakse, et tuli wõis saada alguse mõne hooletu teekäija poolt kulurohtu wisatud tikuotsast. Riigi kahju selgumata.

18 uut kutseõiguslikku meierit.

Neil päewil lõppes koolitöö P. K. „Estonia“ Oisu kaheklassilises piimanduskoolis. Kooli täielikku õppekursuse lõpetasid 18 isikut, kuna neljale lõpuklassi õpilasele järeleksamid määrati. Lõpetajad asuwad tööle kas ühispiimatalituste juhatajatena wõi lähewad esialgul meiereidesse töötama abijõududena kuni iseseisma koha leidmiseni.

Käesolewast õppeaastast wõetakse Oisu piimanduskooli ainult meeskodanikke. Naismeierid ei leidnud ühispiimatalituste juhatajatena küllalt poolehoidu. Et wõimaldada naisterahwastele meiereides abitööjõududena teenistust leida, nagu wõimeistritena, koorejaama juhatajatena jne., selleks on kooli juures awatud eriklass üheaastase kursusega. Wõimeistrite klassi wõetakse ka meeskodanikke, kes wähese eeltariduse pärast piimanduskooli ei pääse.

Käesolewal kewadal lõpetasid Oisu piimanduskooli õppekursuse järgmised isikud: H. Aawik (kiitusega) — Haapsalust, M. Aru — Wõlla wallast, J. Glück — S.-Kõpust, H. Husfar — Saalusest, M. Jürgens — Uluste, K. Kooritz — Tartust, J. Kristal — Triigi wallast, E. Kull — Maiskiwilt, J. Köstner — Taewere wallast, A. Leesik — Sangastest, L. Mee — Rogosi wallast, R. Neuthal — Kuimetsa w., W. Prosin — Laius-Tähtwerest, P. Reiner — Olustwerest, A. Ruubas (kiitusega) — Puurmanni w., E. Sihwer — Ulilast, H. Ungert — Tuhalaanest ja A. Weske Koorastest.

Wiie-päewa-töö Ameerikas.

Wõitlus ületoodangu wastu.

Ameerika kaalutleb tõsiselt wiiepäewase töönädala sissetoodmist. 1926. a. tegi Ford sellega oma ettewõtetes algust. Arwud ameerika tööstus- ja teistes sarnastes ettewõtetes panewad majanduselu juhte mõtlema. Kogu Ameerika otsib meeleheitlikult wahendeid, kuidas praegustest depressioonidest üle saada ja tulewiku hoopide wastu kindlustuda. Seni on leitud, et praktilist wäärtust oleks ainult ühel wahendil — tööstusliku tööaja lühendamisel.

Kui Saksamaa arutas hiljuti tööaja lühendamise küsimust, kirjutab Paul Scheffer „Berl. Tagebl.“, siis pidas ta silmas hoopis teist eesmärke, kõigepealt wõitlust tööpuuduse wastu. Ameerika arutab seda probleemi, lähtudes teiselt seisukohalt. Alles hiljuti awaldas Hoover oma suurt rahulolu selle üle, et Ameerika Punane Risti tagasi lükkas rahad, mis senat pakkus talle farmerite näljahäda wastu wõitlemiseks. Ameerikas soowitakse wiiepäewast nädalat sellepärast, et teda peetakse ratsionaalseks.

Kui Ford 1926. a. wiiepäewanädala sisse seadis, tegi ta seda weendumusel, et Ameerika toodangut muidu ei saa wähendada ega rahwa heaolu ei wõi kesta, kui kogu Ameerika tööstus ei järgne tema julgele eeskujule.

Sellele argumend. toetuwad nüüd kõik selle suure uuenduse pooldajad. Arwatakse, kui saadakse täielikult tööle rakendada wähemalt ligikaudu 10 miljonit praegu tööta olewat töölist, siis see paneks äritegewuse käima. Kui siia lisandada aastakontrahid, kiirestitöötaw süsteem algawa ületoodngu takistamiseks, siis loodetakse sellega saawutada weelgi enam.

Ka Ameerika ei usu, et majanduslik kasu õigustab kõike seda, mida Euroopa ainult nimetab hädaabiwahenditeks. Mitmetes Ameerika riikides on näit. sisse seatud wanade-hoolekanne. Linnad toidawad paljusid töötatöölist selleks otstarbeks korjanduse teel loodud fondidest. Ilma niisuguse heategewuseta oleks seisukord ammugi ähwardaw. Kuid peetakse kõwasti linni sellest, et riik kui terwik ei sega end asjade käiku.

Waatame lähemalt, miks algaw aktsioon wiiepäewanädalat pooldab. Wiimasel ajal kuuldub sageli, ja nimelt kapitalistlikust suust, et depressioon on „wäära tulujaotuse“ tagajärg. See on paar sammu edasi mõne aja eest walitsenud arwamusest, et kogu „süsteem“ seisab mängus, kui üle ei saada tööpuudusest ja tooresmaterjali ülikülluses t.

Ameerikal on suuri ülejääke wiljast, puuwillast ja muust. Ei ole ostjaid. Kuidagi peab tarwitaja ostujõudu suurendama, kui ei taheta, et kahju peab tabama mõlemaid, walmistajaid ja tarwitajaid pooli.

Kes nii kõnelewad, märkawad esiteeseest üllatusest toibudes, et see seisukord ei ole lõpuks marxistlikust õpetusest kuigi kaugel: kes masina juures töötawad, saawad liiga wähe, kes jälle masinaproduktsiooni wahendeid waldawad, — liiga palju. Seega kuhjumine ühel, ostuwõimetus teisel pool, — seisukord, mis wiimaks peab lõppema täieliku katastroofiga. Üldiselt, wastatakse sellepeale, on senises warade jaotuses kõik läinud paremuse poole. Uue justeemi wõimalusi peab ainult õieti ära kasutama: wiiepäewa nädal. Kui see sisse seatakse, ei ole enam inimesi, kes ainult produtseeriwad, waid oodatakse samuti, et nad rohkem wälja annawad, mida rohkem neil on waba aega. Kuid seda kõike ainult siis, kui wiiepäewa-nädal teostatakse ilma palga kärpimisteta. Tõeliselt ollaksegi, wähemalt teoreetiliselt, selle üle selgusel, et palgad peawad igal juhul jääma sama kõrgeks nagu praegu, kui tahetakse saawut. eesmärki. Juba alates 1840. a., kui sisse seati maksimaalne 10-tunniline tööpäew, 1870. a. kui walitsus oma ametnikkude tööpäewa lühendas tunni wõrra, ilma sellejuures palku kärpimata, 1913. a., kui ta sama kohuseks tegi kõigile neile ettewõtteile, kes walitsuselt tellimisi said, ja 1926. a., kui Ford teostas oma 5-päewase nädala, ei ole kunagi palku kärbitud. Tööstused on sellest ajast kiiresti liiduwalitsuse eeskujule järgnenud. Alles äsja tegi walitsus õrnalt märku andes laupäewa pooleldi pühapäewaks — ilma palga kärpimiseta. Need on tulewate sündmuste eesmärgid. Kuid siiski, arwab Scheffer, oleks wiiepäewane nädal sellel teel kõige suurem samm.

Euroopa ja Ameerika on kumbki sootu erinewas seisukorras. Ameerika tööstus on weel tänapäewal rikas küllalt, et üle minna selleesse uude olukorda, ära oodata arwatawasti waid aegajalt arenewat mõju tarwitajle ja tööpuudusele, ja isegi riskeerida juhul, kui need lootused ei teostu. Euroopa tööstus on selleks enamasti nõrk ja on siin palju põhjusi, miks tööaja lühendamine ei wõi sündida üldsuse tasku arwel.

Austrias tulemas ränk pangakrahh.

Wiinist, 13. mail. Austria suurem pank — Kaubandus- ja tööstus-krediitasutus — on walitsusele teatawaks teinud, et pank on möödunud aastal saanud terwelt 140 miljonit shillingit kahjusid. Kahjud on suuremalt osalt tingitud Austria põllumajanduse krediitasutuse kokkuwarisemisest ja ka teiste wõlglaste maksujõuetuks muutumisest. Austria walitsus on kiires korras abinõusid otsima hakanud, kuidas raskustesse sattunud rahaasutust päästa. Rahwuswahelise reparatsiooni panga direktor Baaselist on sellega ühenduses Wiini sõitnud.

Jõggi elab.

„Krassini“ kapten ei ole maha lastud.

Mõni päew tagasi käis ajalehtedest läbi Soome allikatest saadud teade, nagu oleks jäälõhkuja „Krassini“ kapten, eestlane Jõggi maha lastud „Nõukogude Wenemaa waenlastega läbikäimise pärast“.

Nagu nüüd ametlik „Tass“ Moskwast teatab, olewat need teated ebaõiged ja kuritahtlik wäljamõeldus. Niisiis, Jõggi on weel elawate kirjas.

Kõik tarwitavad kingakreem „Dollar'it“

Pärnus wõib suve mureta mööda saata see, kes omandab weel täna Nehatu Rahwamaja kuld-hõbe loteriipileti.
1. loosimine laupäeval kell 5 p. l.

Põgenemine Kremlist.

Sven Adelouí romaan.

Tõlkinud M. P. 33

Järgmistel päewadel uurisin tasa ja targu Gromowi olusid; kuid asjata otsisin tema praeguses elus mõnd nõrka punkti. Ta näis olewat waranduse, mille ta minult oli warastanud kümne aasta eest, suurendanud wähemalt wiiekordseks. Ta oli wäga meeldiw pankur ja omas terwe rea majade kõrwal ühe wäikese suwila Sèvres'is. Selles suwilas, mis hiljem minu lõpuarwe tegemisel Gromowiga pidi etendama teatud osa, sellel ajal ei elatud.

Mõned päewad mööduisid, ilma et minu uurimused oleksid tahtnud anda mingeid tulemusi. Kuid pärast ühe nädala möödumist juhtus ühel ööl midagi, millel pidid olema kaugeleulatuslikud tulemused. Istusin oma toas pärastlõuna-kohwi juures ja olin süwenenud ajalehe lugemisse, kui kuulsin kõrwaltoas hääli.

Barõschkol oli wõõras.

Lukutasin otsekohe toauksе ja läksin oma kuulamiskohale.

See oli Iwan Gromow.

Porsiriidiõiguised.

Kuulsin waid kaht häält, Gromowi ja Barõschko oma. Peale nende kahe polnud toas arwatawasti kedagi.

Teadsin juba, et Gromow praegu Nõukogude saatkonna kaubandusesindusega pidas läbirääkimisi porsiriidi tootmiste õiguste saamiseks Kaukasuses.

Mõlemate kõnelus keerles nüüd nende õiguste ümber.

Sain heita uue pilgu pankur Gromowi ja Nõukogude ametniku niinimetatud maa-alusesse äriühendusse.

„Õigused te peate saama,“ ütles Barõschko, „oli küll teisigi tahtjaid, kuid eelistati teie firmat. Pidasin oma lubadust, lepingut wõib alla kirjutada juba teisipäewal. Sellega oleksin oma osa täitnud, ja nüüd tuleks tasu.“

„See muidugi saab korraldatud meie kokkuleppe järele,“ wastas Gromow, „eeldades, et leping on alla kirjutatud teisipäewal ennelõunat, wõiisin rahaga kell wiis samal päewal olla siin.“

Tundsin wõõra hääle ära.

„Kolmsadatuhat franki.“

„Jah, kolmsadatuhat franki.“

„Sularahas?“

„Muidugi?“

Kohe pärast seda kõnelust läksid mõlemad kuhugi kõhwikusse.

Jäin oma tuppa sügawais mõtteis istuma. See, mis olin kuulnud, oli küllalt arusaadaw: Gromow saab Barõschko eestkostmisel kasutamisõiguse ja tänuks selle abi eest Nõukogude ametnik saab jootrahaks kolmsadatuhat franki. Kuna siin oli tegemist ohtliku ja karistatawa altkäemaksuga, tasub Barõschko sularahas, et tshekk ei jääks tema wastu asitõenduseks. See oli mõlema mehe saladus, millesse olin pühendatud nüüd ka mina. Aga kuidas pidin oma teadmist nende wastu kasutama?

Asi oli wäga lihtne: uued wõimumehed Wenemaal ei tunne wähematki nalja, kui asi puutub nende ametniku altkäemaksusse. Ja saatkondade juures wälismaal on nuhid kõige kardetawamad salapolitseinikud, keda tshekа ehk „G. P. U.“, nagu teda nüüd nimetatakse, peab oma teenistuses ning kes walwawad ametnikke ja hoolitsewad selle-eest, et nad jälgiksid ainult Nõukogude huwisid.

Kui teatasin koost mõnele tshekanuhile ja laseksin mõlemad härrad tabada wärske teo pealt rahahunniku juures, siis neil oleks tegemist wäga tõsiste tagajärgedega. Gromow ei saaks kasustamisõigust, ja Barõschko waataks wastu raskele saatuslikule tulewikule Wenemaal. Kuid kas pole see liialt odaw ja lihtne kättemaks?

Istusin laua ja juurdlesin. Kui ma tunni aja pärast oma autos sõitsin Passy'le, et külastada Jarowitzkit, oli mul kawa üldjoontes juba walmis.

Minu nõupidamiste tulemuseks pealik Jarowitzkiga oli, et ta sukeldus lähemail päewil Pariisi roimarite all-ilma ja sobitas seal wäärtusliku tutwuse kellegi poolakaga ja ungarlasega. Mõlemad olid tegewad ametalal, millist ma praegusel hetkel wajasin. Mitme riigi politseid otsisid neid, nad esinesid aga mitmesuguste nimede all ja olid alul wäga tagasihoidlikud. Jarowitzki poolt ettepandud ülesanne oli nende alal täiesti esmakordne. Kuid pealiku isik wõis awaldada uutele turttawatele usaldatawat muljet, sest tal õnnestus nende kõhklemist ära wõita. Kahe ööpäewa jooksul nad öiendasid mööduka hinna eest, mida wajasime; see oli igatahes kaup, millest wõin julgesti kinnitada, et tawalises elus selle järele on wähe nõudmist.

Selle asjaolu tõttu wõisin rahulikult wastu waadata sündmuse edasisele arengule. Ja kõik läks nii, kui oli arwutatud. Leping kirjutati kokkukõneldud ajal alla, ja samal pärastlõunal andis Gromow ise Barõschkole ta taju edasi. Kolmsadatuhat uutes, ilusates tuhandefrangilistes.

Oma kuuldepostilt kuulsin kahe wõllaroa kõige suurema lahkusega peetud kõnelust. Kohtumine sündis täiesti omapärasel wastastikkusel usaldusel. Gromow andis raha edasi, ja nagu sellistel maksmistel kombeks, kwiitungit nõudmata. Siis kuulsin Barõschkot maja telefoni kaudu midagi telliwat. Mäletan weel ta weinikaardi numbrit, sest see oli nimelt minu lemmikwahuwein „Mumm, Gordon Rouge, Très Sec.“ Kogu pika tunni jooksul nautisin nende kahe usaldusrikast ja sõbralikku kõnelust, kuni nad ikka ja uuesti löid klaase kokku uuteks, kasulikkudeks äritehingutes. Nad nõudsid järjest rohem wahuwiina, ja lõpuks nende kooswiibimine muutus nii kärakaks, et mulle tema pealtkuulamisest piisas. Lahkusin oma kuuldepunktilt ja läksin kõhwikusse, kus kogu õhtu weetsin üksi.

Lähemal õhtul kutsusin pealik Jarowitzki ja ta abikaasa wäiksesse Passy wõõrastemaija õhtusöögile. Siis tõi proua Jarowitzki mulle teate, mis kõigis üksikasjus sobis minu kaalutlustega.

Ta jutustas meile järgmist:

Päew hiljem, mil hotell „Continentalis“ Barõschkole oli makstud kolmsadatuhat franki, juhtus Gromowi kontoris Gromowi ja Barõschko wahel kokkupõrge, mis ehmatas kontoriametnikke ega põrmugi ei sobinud eelmise õhtu sõbraliku kooswiibimisega.

Kella üheteistkümne paiku tormas Barõschko kontori. Ta nägu oli tumepunane, ja erutusest wärisewal häälel ta nõudis kontorijuhataja jutule. Ta tulekust teatati, ja Gromow wõttis ta sõbraliku naeratusega wastu, ulatades talle juba erakontori uksel käe. Ametnikud märkasid, et Barõschko ei mõelnudki wastata teise terwitusele. Ta jättis wäljasirutatud käe täiesti tähele panemata, ja mõlemad kadusid Gromowi kontorisse.

Seest kuulsid nüüd ametnikud kõrget, piiksuwat häält, kuna Gromow püüdis seda rahustada oma sügawate, torisewate sõnadega.

Suletud uksest tungisid mõned katkendlised sõnad kontorisse. Enamiku neist mattis aga kirjutusmasinate klõbin.

Sellest hoolimata kuulis proua Jarowitzki selgesti Barõschko selliseid kriiskawaid hüüdeid nagu nurjatus ja lurjus.

Äkki kuuldus kohutawat müra, ja juba lähemal silmapilgul ilmus Gromow oma äriruumi uksele Barõschko nagu kott rippudes ta käes. Wiimase nägu oli purpurpunane, ja mees püüdis meeleheitlikult rabeldes wabaneda. Gromow oli wihast surnukahwatu ja tassis sõnalausumata ta oma ohwri läbi äriruumi wõrre ette. Seal tõstis ta Barõschko üle wõre eesruumi, kus ootaw publik seda erilist waatemängu waatas tumma imestusega pealt. Siis tõmbas Gromow taskust suure paki paberiraha ja wiskas ta Barõschkole otse wastu pead, hüüdes: „Wõtke oma raha ja kasige minema, muidu teatan kogu loost teie saadikule. Ja teile on see kõige halwem.“ Siis pööris ta oma ohwrile selja ja astus sõnalausumata ning ähwardawalt tagasi kabinetti. Barõschko kogus raha pisut kõheldes kokku ja lahkus hirmsa wihaga äriruumist, ilma et oleks lausunud sõnagi.

Sellest juhtumist kõneles mulle proua Jarowitzki meie õhtusöögil Passy' wäikeses wõõrastemajas. Mis ta jutustas, sobis halwasti kahe ärimehe eelõhtuse sõbraliku kooswiibimisega. Seletus oli lihtne: walerahad! Selle nii harwa nõutawa lauba muretsemine oligi põhjus, mis pealik Jarowitzkit sundis üles nuhkima ungari walerahategijat ja tema poola seltsimeest.

Esimeseks ülesandeks, mis ma tegin proua Jarowitzkile ta Gromowi ärisse teenistusse astudes, seisis selles, et ta saaks teada, kuidas awada rahakapi salatähestikuga lukku. See õnnestus lihtsalt nii, et proua hiilis kord märkamatul silmapilgul laekuri seljataha, kui see parajasti awas ust. Kui Barõschko tahtis oma tasu kätte saada, tegi Gromow laekurile ülesandeks, kappi ümbrikusse walmis panna kolmsadatuhat franki. Einewaheajal lahkus proua Jarowitzki ühes teiste ametnikkudega äriruumist, tuli aga kohe kõrwalukse laudu tagasi, tõmbas kummikingad jalga, awas kapi ja pistis ümbrikusse õigete tuhandefrangiliste asemele wastawa rahapakikese, mille ta mees oli ostnud oma poola ja ungari sõpradelt. Siis lahkus ta märkamatult kontorist. Kella poole wiie paiku, kui proua Jarowitzki ja teised istusid uuesti tööl, tuli Gromow, wõttis ise ümbriku wälja, luges rahasumma hoolikalt üle ja kutsus auto, et sõita hotell „Continentali“, kus ta rahad andis Barõschkole edasi, — ilma et oleks teadnud, et need on walerahad.

(Järgneb.)

Prantsuse rahwuskogu presidenti walimas

Kandidaatideks wälisminister Briand, senati president Doumer ja konjakikuningas Hennessy.

Kesknädala õhtul langes liisk.

Pariisist, 13. mail. Prantsusmaa asus kolmapäewal oma presidendi walimisele. Walimine sünnib Versailles'is rahwuskogu poolt. Walija rahwuskogu koosneb senatist ja saadikutekojast. Nii wõtab walimisest osa üle 920 parlamendi liikme. Kõik maanteed ja raudteed Pariisi-Versailles'i wahel on sõjawägede poolt okupeeritud. Versailles'i lossi ees seisab jalgwägi. Lossi platsil on riwistatud wäljakahurite patarei. Need on selleks, et aupaukudega terwitada uut presidenti.

Walitsuse ja parlamendi liikmed sõitsid kolmapäewa hommikul nelja erirongiga Pariisist Versailles'i.

Walimine algas kell 14. Hääletuse tulemused awaldatakse kl. 16 ja 17 wahel. Sel puhul kui esimesel hääletusel üksi kandidaat enamust ei saa, siis katkestatakse rahwuskogu koosolek tunniks ajaks. Teistkordse hääletuse tulemus tohiks teatawaks saada kl. 19 ja 20 wahel. Peaks tarwis olema ka kolmandat korda hääletada, siis tulemuste teadaandmist enne kesköö oodata ei ole.

Juba walimispäewa eelõhtul walitses Pariisis suur põnewus. Pariisi hommikulehed tõendawad seda piltlikult: lõbustusajutused olnud õhtul tühjad, pariislased läinud warakult sängi, et end korralikult wälja magada ja olla järgmisel päewal wärskena Versailles'is ja osa saada walimiskoosoleku põnewast meeleolust.

Nagu tawalisel, oli ka seekord mõistatuseks, kellele saab osaks rahwuskogu absoluutne enamus, mis wiib presidendi toolile. Kandidaadid, kellega tõsiselt arwestati, olid senati president Paul Doumer ja wälisminister Aristide Briand. Teisipäewa õhtuks kerkis üles üllatusena kolmas kandidaat: konjakikuningas Jean Hennessy, samuti wäga tuntud politikategelane ja diplomaat. Arwestati siiski, et Hennessy kandidatuur püsib ainult esimesel walimiskäigul ja saab omale radikaalide hääled. Kui warem arwati, et parempoolsete kandidaadiks on sõjaminister Maginot, kuuldus kesknädalal, et Maginot ei taha lootusetu kandidaadi osa etendada ja keeldub.

Kagu tähelepanu koondus seega kahele: Doumer ja Briand. Esimene, Doumer, kandideeris wabariigi presidendi kohale juba 1906. a., jäi aga alla Fallières'ile, kes sai 449 häälega Loubet' järeltulijaks. Hiljem oli ta mõned korrad minister, tõusis aga esirinda 1927. a., mil ta waliti senati presidendiks (ta on Korsika esindaja senatis). Senati esimehe amet annab tema kandjale wäga suure autoritseedi, ta on muuseas juhatajaks ka rahwuskogus, kus walitakse uus wabariigi president. Doumeri sõbrad on esile tõstnud ka seda, et nende 74-aastane auwäärne kandidaat on sõjas kaotanud neli poega, kes langesid isamaa eest.

Siiski olid Briandi sõbrad kindlad oma kandidaadi wõidus. Leidub ju wist wäheseid, kes julgeks wastu waielda, kui öeldakse, et Briand on kaasaja suuremaid riigimehi. Ta on 69-aastane, seega noorem oma wõistlejast. Enam kui weerandsada aastat on aga möödunud sellest, kui ta esmakordselt ministriks sai.

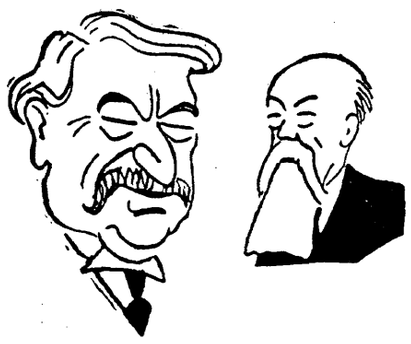

Briand ja Doumer,

kolmas kandidaat Hennessy langes arwatawasti pärast esimest hääletust wõistlusest wälja.

Seetsaadik on ta lugematuid kordi olnud walitsuse liige, ja tosin kordi peaministriks. Ka üks neist wähestest, kelle teeneid tunnustatakse täielikult wäljaspool tema enda kodumaad. Sest Briand on hea isamaalasena kui prantslane oma eesmärgiks seadnud wõidelda kui eurooplane kogu Euroopa parema tulewiku eest. Just selle läbi saab ta kodus parempoolsete kallaletungide märgilauaks: olewat liialt leplik diplomaadina.

Nii sai keskerakondlane Briand pahempoolsete kandidaadiks, kuna Doumerile jäi parempoolsete toetus. Briand ei annud kerge südamega nõusolekut loobuda oma lemmikalast — wälisministri ametist — ja minna Elysée lossi kandma wabariigi kõrgemat ametit. Ta lõi küll parlamendi kõnetoolilt hiilgawalt tagasi wastaste süüdistused, ei astunud aga sammugi oma kandidatuuri kasuks. Kui temalt paluti nõusolekut kandidatuuri üleseadmiseks, jättis ta palujate hoolde seisukorda weel lõplikult selgitada. Seni kui Pariisis selle ümber lawataguseid jõukatsumisi peeti, läks Briand oma mõisasse Cocherelle'i õngitsema — nagu marssal Nogi Mukdeni lahingu ajal.

Kui Briand nõusoleku andis, nähti selles üldiselt tõendust, et tema walimine on ette kindlustatud. Kuid wiimsel tunnil tekkis ootamatusi. Radikaalsotsialiste loeti Briandi üksmeelseiks toetajaiks, pahempoolsete eelkoosolekul tuli aga Daladier wäitega, radikaalsotsialistid peaks hääletama Doumer' poolt, kuna ta on wormilikult nende erakonna liige, kuigi tema politika on wastuwõetawam pahempoolsetele. Nii oli weel walimiste eel seisukord peaaegu sama selguseta, kui seitse aastat tagasi, kui arwestati üldiselt pahempoolsete kandidaadi Painlevé walimisega, wõitjaks tuli aga parempoolsete kandidaat Doumergue. Siiski: Briand on riigimehena Painlevé kõrwal hiiglane!...

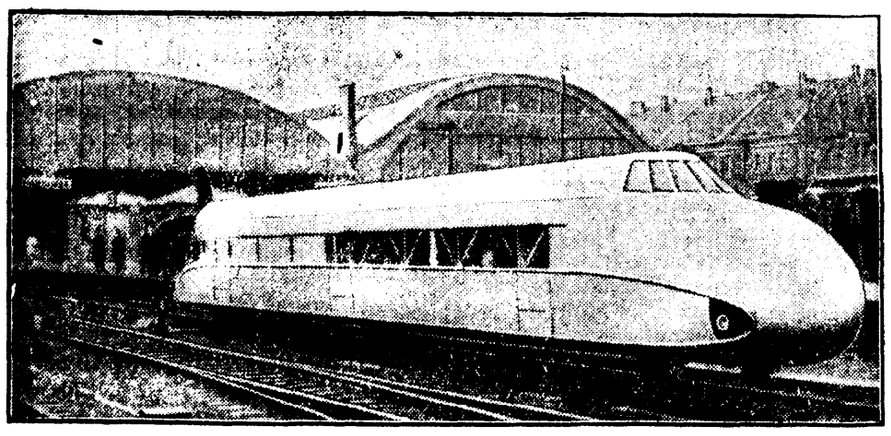

„Zepp“ roobastel.

Nagu juba teatatud, tegi insener Kruckenbergi propellerwagun Hannoverist esimese proowisõidu pikemal teel harilikku raudteeliini pidi. Parem kiirusesaawutus oli 205 km tunnikiirus. Meie pildil on uut tüüpi wagun Hannoveri jaamahoonete ees proowisõidule asumas.

Moskwa müüb kunstiaardeid.

Kuulsaste oksjon Berliinis.

Berliinist, 13. mail. (Trj.) Teisipäewal algas Berliinis nõukogude Wene walitsuse korraldusel kuulsa Strogonoffi kunstikogu oksjon. Esimese oksjoni päewa kõmulisemad müügid olid järgm.: kaks von Dycki maali — Nicolaus Rockoki ja Balthazarine van Linicki näopildid müüdi ära 660.000 Smk. eest Hollandi kunstikogu ja Goudstikkerile, Amsterdami. Pakkumine nende kahe maali peale algas 100.000 Smk. pealt. Rembrandti wäike maal „Kristus ja Samaaria naine kaewu juures“ müüdi maha 210.000 Smk. eest Berliini Arthur Goldschmidtile. Üks Jacob van Ruysdaeli maal müüdi ära 60.000 Smk. ja üks Cranachi maal 47.000 Smk. eest.

Järgmine olümpiaad Berliinis.

Genfist, 13. mail. (Trj.) Rahwaste wahel, kes osa wõtawad eelseiswatest üleilmlisest olümpia mängudest, korrald. telegraafiline hääletus. Hääletuse esialgsetest tagajärgedest on näha, et mängude koha walik langeb Berliinile. Nii on tõenäolik, et järgmised rahwuswahelised olümpia-mängud peetakse ära Saksa pealinnas.

Hiina jääb wabariigiks.

Nankingist, 13. mail. (Trj.) Hiina üleriiklik kongress wõttis üksmeelselt wastu ajutise põhiseaduse, mille põhjal Hiina peab jäädawalt saama wabariigiks. Hiina pealinnaks tunnistatakse lõplikult Nanking. Rahwusliku walitsuse juht walitakse Kuomintangi täidesaatwa keskkomitee poolt ja tema nimetab omakorda ministeeriumide juhid. Praegune walitsuse juht Tschiangkaischek sai üksmeelse usaldusawalduse osaliseks.

Kõik otsused wõeti wastu suure waimustusega.

4182 raudteeõnnetust.

Paljuütlew arwustik Wene raudtee kohta.

Warssawist, 13. mail. Poola lehtedele teatatakse Moskwast, et aprillikuu jooksul on Nõukogude Wenes olnud 4182 raudteeõnnetust, kusjuures 369 inimest on saanud surma ja 980 haawata. Mitte wähem kui 2000 wedurit ja 7000 wagunit olewat saanud wigastada.

Kohutaw tuleõnnetus Jaapanis.

Tokiost, 13. mail. Shimamanis puhkes ühes kinos tuli. 17 naist ja last hukkusid. Tuli kandus edasi ka teistele majadele. Põles maha 16 maja.

Kõigi riikide keskpankade juhid koos.

Eesti Panga president sõidab homme Helweetsia.

Homme õhtul sõidab Eesti Panga president J. Jaakson ühes sama panga wälisosakonna direktor Tannebaumiga Baaseli, et osa wõtta rahwuswaheliste maksude õiendamise panga peakoosolekust, mis ära peetakse teisipäewal.

Härra J. Jaakson jääb Baaseli umbes nädalaks ajaks. Rahwuswaheliste maksude õiendamise pank asutati möödunud aastal riikide sõjawõlgade korraldamiseks. Sinna maksetakse kõik reparatsiooni maksud ja pank jagab need summad hiljem, kellel õigus neid saada on. Panga liikmeteks on kõikide suuremate ja tähtsamate riikide keskpangad, nende hulgas ka Eesti Pank.

Praeguse põhikirja järele wõib pank anda ainult lühiajalisi wekslilaenusid. Sel koosolekul tuleb aga kõne alla pikaajaliste laenude andmise küsimus. Seks on kawatsetud panga põhikirja muuta. Pikaajalisest laenudest on eestkätt huwitatud põllumajanduslikud riigid, kellele lühiajalised kõrgeprotsendilised laenud käiwad üle jõu.

Eesti Panga presidendi sõit on ühenduses peamiselt pikemaajalise laenu hankimise küsimusega. Peale ametlikkude ülesannete tahab president J. Jaakson era wiisil nende küsimuste üle wälismaa raharingkondadega mõtteid wahetada. Seks on Baaselis just wäga soodne juhus, sest sinna tulewad kokku kõikide riikide keskpankade juhtiwad jõud.

Järwamaa naine, kellel Leningradis kohtuprotsessid.

Tabati piiril.

Paar päewa tagasi sõitis Järwamaalt Narwa Helene GrosS, 33 a. wana. Edasisõidu eesmärgiks oli Grossil Leningrad, kus pidi ees olema suurem kohtuprotsess, milles ta osawõtjana esinema pidi. Politseis selgus, et naisel on iganeud wäljasõidu luba.

Esmaspäewal tabati sama Gross Komarowka piirkordoni juures, kus ta salaja üle piiri tahtis putkata. Ka piiriwalwele seletanud Gross suurest kohtuprotsessist. Peale ülekuulamist antti ta Narwa politsei korralduse.

Walga keskkoolide koondamine päewakorral.

Haridusministeerium pani Walga linnawalitsuse ette kaalumisele wõtta kahe keskkooli ühendamise küsimust. Teisipäewal pidas haridusnõukogu oma koosolekut, kus leiti, et koole ei saa tänawu ühendada, kuna puuduwad wastawad ruumid. Haridusnõukogu arwates wõiks sulgeda kummagi kooli juures 1. ja 2. kl. juures töötawad kõrwalharud.

Lääne maawalitsuse sekretäri asi riigikohtus.

Kolmapäewal oli arutusel riigikohtus Lääne maawalitsuse omaaegse liikme, sekretäri Aleksander Areni süüdistusasi. Arenit süüdistati selles, et ta terwishoiu-osakonna juhataja kohuseid täites oli raisanud 400 kr. tema kätte awansina tulnud raha. Rahukogu ja kohtupalat mõistsid Areni süüdi ja karistasid teda 1½ aastase wangirooduga. Riigikohtus esines A. Areni eest wan. adw. T. Kalbus. Riigikohus lükkas otsuse kuulutamise edasi 27. maile.

Purjus peaga piirile.

Mõni päew tagasi tabati Komarowka jaama juures Eesti-Wene piiril tühjast kaubawagunist tundmata mees. Tabatu toimetati Narwa raudtee politseisse, kus selgus, et „jänese“ oli keegi S.eini nimeline tööline. Mees olewat wõtnud ühes seltsilistega Joaorus napsi. Õhtul läinud ta tühja kaubawagunisse wäsimust wälja puhkama. Sõit piirile olnud tall üllatuseks. Enda arwates ronimud ta Eesti kaubawagunisse. Peale ülekuulamist lasti tabatu wabaks.

Surma põhjuseks wõis olla tuisk.

Lipingu asjus kestab juurdlus.

Teisipäewal toimetasid ametiwõimud, kohtuuurija ja maa-arst Tsoorus leitud mehe luukere asjus juurdlust. Nimelt on leitud ainult 4 luutükki: 1 ribi, 1 õlak, 1 reie- ja 1 waagualuu. Puuduwad täiesti pea, käe jne. luud. Luu järele otsustades on siin tegemist närija looma tööga. Kas see aga hunt oli wõi koer ehk isegi siga, see on kindlaks tegemata. Wahepeal oli tekinud ka arwamine ,et siin wõib roimaga tegemist olla, kuid juurdlusel selgunud asjaolud seda ei kinnita. J. Liping oli Tsoorus wähe tuntud ja wahekord naisega oli hea. J. Liping oli korralik perekonnaisa, armastas oma lapsi ja hoolitses nende eest. On kõige tõenäolisem, et J. Liping sõites jaama emale wastu, satus suure tuisu tõttu eksiteele, külmas ära ja suri metsa.

Naisterahwas kadunud.

Teisipäewal ja kolmapäewal korraldati Laitsna wallas ja osalt ka sealpool Läti piiri järwedes ja jõgedes kohalikkude elanikkude poolt selle nädala algul jäljetult kadunud Elisabet Kõiwu otsimist. Nimelt on Kõiw kodust lahkunud ja kadunuks jäänud. Oletatakse mitmesugustel põhjustel, et ta on enese hukanud. Senised otsimised ei ole tagajärgi andnud.

Wõsul leiti salapiiritust.

Teisipäewa öösel wastu kolmapäewa märkas Wõsu raiooni piiriwalwur Lepistu küla all metsa ääres meest, kellel oli kogukas komps seljas. Piiriwalwur andis märku seismajäämiseks, kuid mees seda ei teinud. Siis awas piiriwalwur tule, mispeale tundmatu koti seljast wiskas ja ise põgenes ööpimedusse. Kotist leiti 30 liitrit salapiiritust.

Taewaminemise püha puhul ilmub

järgmine „Postimees“

laupäewal, 16. mail.

Müügil Tartus reede õhtul.

Kaitseseisukorda pikendati 1. nowembrini.

Rahwamajade seadus esimesel lugemisel.

Riigikogu teisipäewane koosolek.

Teisipäewa õhtune riigikogu koosolek oli lühike ja asjalik. Esimesena oli päewakorras

kaitseseisukorra pikendamine

kuni 1. nowembrini, silmas pidades asjaolu, et weel leidub isikuid ja organisatsioone, kes püüawad tegutseda julgeoleku wastu. Esitis wõeti wastu.

Kolmandal lugemisel wõeti wastu „salakauba wäljaweo kontrolliseadus“, „pedagoogiumide seadus“ ja „wekslíseadus“

„Lämmatawate, mürgiste wõi sarnlewate gaaside ja bakterioloogiliste wahendite sõjas tarwitamise keelu kohta käiwa protokolli kinnitamise seadus“ wõeti wastu teisel lugemisel. Samuti wõeti teisel lugemisel wastu ka „Piirisaare tuleõnnetute laenu seadus“.

Riigi eelarwesenduse täiendamise seadus

wõeti ka teisel lugemisel wastu. Lina ja linaseemnete hoiu ja weo kontrolli seadus läks ka läbi ilma waidlusteta. Rääkimisi tekitas aga

piimatalituste wõrgu korraldamise seadus

teisel lugemisel. R. Penno tegi ettepanekuid, millega seaduse paragrahwe mitmeti oleks pehmendatud. Põllutöösminister seletas nende ettepanekute puhul, et need parandusettepanekud rikuksid seaduse hoopis ja seadusega ei saadaks seda kätte, mida tahetakse, kuna on just tarwis, et wõistlew talitus ei saaks teise äri ukse all awada oma koorejaamu. R. Penno ettepanekud liikati tagasi ja seadus wõetakse teisel lugemisel wastu.

Rahwamajade seadus.

Seda seadust on walmistatud kaua aega ja niiüd on ta wiimaks walmis. Aruandja iõnade järele seadus on wäga wähelubaw ja tagasihoidlik ja ei täida temale omal ajal omistatud suuri lootusi. Rahwamajad on ette nähtud kultuuriliste organisatsioonide tegewuse wõimaldamiseks ja soodustamiseks. Omawalitsused moodustawad omale rahwamajade kapitalid, mida wõib täiendada kõigi seaduslikus korras saadawate summadega. Ka riik määrab toetusi ehitamiseks ja ülalpidamiseks ja annab wastawad krundid. Üldse, kui kogu maad warustada rahwamajadega, läheb tarwis 2,5 miljardit senti. Rahwamajade wõrgu kawa töötab wälja maakoolivalitsus sellekohaste ettepanekute põhjal.

Seadus wõeti esimesel lugemisel wastu ja koosolek lõpetati.

Sel nädalal kuuldawasti koosolekuid enam ei peeta.

Soome üliõpilaskond töötas kaitset hõimudele.

Wene saatkonna ette kanti leinalooris Ingeri lipp.

Meeleawaldused Snellmani päewal.

Helsingist, 13. mail. Lipuehtes Helsingi mälestas teisipäewal Soome rahwuslikku äratajа Snellmani 125. a. sünnipäewa. Korraldati rongikäike tema ausamba juurde, milledest suurepärasem oli traditsiooniline üliõpilaste rongikäik, seda enam, et see ühtus Ingeri sündmuste puhul wõimsaks hõimumeelseks meeleawaldukseks.

Üliõpilasorganisatsioonid kogunesid Hietalahti platsile politehnikumi ette ja alustasid siis üliõpilaskonna meeskoori marsihelide saatel rongikäiku Snellmani ausamba ette. Albertin katu kaudu marssis Akadeemiline Karjala Selts Nõukogude Wene saatkonna ette. Selts oli oma lipu kõrwal wälja toonud weel Ingeri lipu, mis oli mähitud leinaloori. Nõukogude Wene saatkonna hoone ees riwistuti, näod saatkonna hoone poole, ja seisti waikselt kiwistunud nägudega. See waikne demonstratsioon sündis ingerlaste pärast. Kui teised üliõpilasorganisatsioonid rongikäigus peatumatult saatkonnast mööda marssisid, ühines wiimaks üldise rongiküiguga ka Akadeemiline Karjala Selts ja liiguti koos Snellmani ausamba juurde.

Ausamba juures pidas sütitawa kõne üliõpilaskonna esimees Helanen, kes muuseas pöördus, Ingeri sündmusi meeletuletanud, üliõpilaste poole järgmiste sõnadega: „Wandugem, et meie iial ei luba seda, et Ida hiiglane oma endist häwitustööd jatkab ja weel mõnda Soome rahwast wõi rahwakildu oma all ära purustab.“ Üliõpilaste pere kinnitas kõneleja sõnu kolmekordse „elaguga“.

Lahkudes rongikäigus, peatuti Ingeri lipuga ka wana üliõpilasmaja ees.

Akadeemiline Karjala Selts koos Karjala osakonnaga läks rongikäigus Helsingi uuele surnuaiale tuntud aktiwist dr. O. W. Siweni hauale ja tema poja „Karjala kangelase“, üliõpilase O. Siweni hauasamba awamisele. Mustast graniidist hauasambale on raiutud sõnad: „Suur-Soome eest!“ Mõlema mälestuseks peeti kõnesid.

Olgu tähendatud, et 12. jaanuaril s. a. sai 10 aastat täis sellest, kui üliõpilane Siwen lõpetas Tartu rahulepinguga Wenele tagasiantud Repolas, mis oli sel ajal Soome wägede poolt okupeeritud, Repola nimismehena ise oma elu. Helsingist käsu saanud takistada kohaliku rahwa omaalgatuslikku sõjariistadega wastuhakkamise katset wenelastele, leidis ta wõimatuks korralduse täitmise ja laskis enesele kuuli rindu.

See kuul hoitakse alal Akadeemilise Karjala Seltsi lipus, missugusele wandus enne rongikäiku truudust 90 seltsi uut liiget.

Wälisministrid ruttawad Genfi.

Euroopa-komisjon ja rahwasteliidu nõukogu astuwad kokku.

Ungari ja Itaalia Saksa-Austria sõiduwees?

Esmaspäewal astub Genfis kokku rahwasteliidu nõukogu oma järjekorraliseks istungjärguks. Selle eel käib Euroopa riikide komisjoni koosolek. See komisjon, mis teatawasti wälja kaswas Paneuroopa algatusest, astub Genfis kokku oma kolmandaks istungjärguks juba reedel. Osawõtjaiks oodatakse esitajaid 27 rahwasteliitu kuuluwast Euroopa riigist, kutsed on saanud ka Nõuk. Wenemaa, Türgimaa ja Islandi.

Euroopa-komisjon, mida mõned pilkajad lugesid ainult „wiisakaks matusepaigaks Paneuroopa mõttele“, on tõendamas, et ta kiiresti on asunud täitma oma ülesannet: Euroopa probleeme tuleb esijoones arutada Euroopa riikide wahel, alles siis üleilmlises rahwasteliidu peres. Komisjonil on seekord päewakorral esmajärgulise tähtsusega küsimusi, mis pärast otsustamisele tulewad rahwasteliidu nõukogus. Esikohal seisawad Saksa-Austria tolliliidu kawa ja Briandi wastuettepanekud, mis küll ametlikult weel ei ole awaldatud, kuid lehtede kaudu juba peajoontes tuttawad. Prantsuse kawa taotleb kogu Euroopa majanduslikku koostööd, esijoones sel teel, et põllumajandus- ja töösturiigid üksteist toetaks, eelistades wastastikku Euroopa saadusi.

Pärast Saksa-Austria liidukawa teatawaks saamist on Euroopas tekkinud õige pinew seisukord. Paneuroopa komisjoni kokkutulekule antakse sellepärast wäga suurt tähtsust. Saksa, Austria, Prantsuse ja Itaalia wälisministritel awaneb wõimalus enne rahwasteliidu nõukogu kokkutulekut isiklikke läbirääkimisi pidada (Briand sõidab Genfi ka sel juhul, kui ta on juba presidendiks walitud). Loodetakse, et wälisministritel korda läheb ette walmistada waidlusküsimusele lepliku lahendust, kas wõi esialgset. Lõplikku lahendust ei ole ette näha ka rahwasteliidu nõukogus, oletatakse, et Saksa-Austria tolliliidu kawa küsimus — kas ta on wastolus waremate lepingutega — antakse otsustada rahwuswahelisele kohtukojale Haagis. Kuigi Prantsuse-Saksa pinewus kawatsetawa tolliliidu ümber näib olewat wiimase paari nädala kestel wähenenud, näib esialgu raske olewat wastakust mõlemas seisukohas kõrwaldada. Küsimus kujuneb weel keerulisemaks selle läbi, et wiimaste päewade sündmused on Austria-Saksa kawaga sidunud Ungarit. „Voss. Z.“ teatab, et Austria ja Ungari wahel on lõpule jõudmas läbirääkimised regionaalse majanduslepingu sõlmimiseks. Ungari ja Itaalia wahel peetawad läbirääkimised töötawat Saksa-Austria kombinatsiooniga siduda ka Itaaliat. „Voss. Z.“ loodab, et selle läbi paranewad Saksa-Austria wäljawaated Genfis.

Lisaks neile küsimustele peab Genfis kõne alla tulema eelseisew wäewähenduse konwerents. Tahetakse esialgu erateel leida pääsu umbkotist Prantsuse-Itaalia läbirääkimistele merejõudude asjus. Huwi Genfi koosolekute wastu on Euroopa pealinnades põnewam kui kunagi warem.

Sisse- ja wäljaweo tasakaal.

Eesti wäliskaubandus 1931. aasta esimesel weerandil.

Käesoleva aasta esimese kolme kuu jooksul weeti wälja Eestist kaupu 49.604 tonni 13.984.000 kr. wäärtuses ja weeti sisse kaupu 67.770 tn. 14.710.000 kr. wäärtuses. Wörreldes möödunud aasta sama ajaga on wäliskaubanduse läbikäik wähenenud 18.930.000 kr. ehk 40%. Wähenemd on üldiselt kaupade wäljawedu, kuid weel tähelepandawamalt kaupade sissewedu, ning üldiselt on langenud kaupade hinnad. See kõik on korduwaks tõenduseks rahwuswahelise majandusekriisi mõjust Eestile. Teatud rahuldusega wõib siiski märkida ära, et 1931. a. esimesel kolmel kuul ei ole enam tulnud ilmsiks erilisi hindade muutusi rahwuswahelisel turul. Samuti rõõmustawaks nähtuseks on, et kui möödunud aasta esimese weerandi wäliskaubandus olli passiiwne 5.270.000 krooniga, siis käesoleva aasta esimese weerandi wäliskaubandus oli passiiwne ainult 726.000 krooniga. Seda sisseweo ja wäljaweo wäärtuse wahekorda tuleb pidada soodsaks, sest tawaliselt Eesti wäliskaubandus aasta esimesel weerandil ikka on olnud passiiwne, ning seda märksa suuremal määral. Sellega Eesti majandus näib olewat üldiselt kohanenud wäljakujunenud olukorrale.

1931. a. esimesel kolmel kuul weeti Eestist wälja üldiselt kõiki kaupu wähem, kui 1930. a. samal ajal, ainult tselluloosi weeti wälja rohkem. Wörreldes 1930. a. esimese kolme kuuga on kõige enam langenud pöllumajandussaaduste hinnad, kuna tööstussaaduste hinnad on langenud wähem.

Pöllumajandussaadustest weeti wälja käesoleva aasta esimesel weerandil wörreldes eelmise aasta sama ajaga wõid sama palju, lihakaupa ligi kolm korda rohkem, tooresnahka ligi poolteist korda rohkem, linu ligi poole wähem, kartuleid ligi 40% wähem. Suurenemine lihakauba ja tooresnaha wäljaweos ei suuda kaugeltki teha tasa wähenemist lina ja kartulite wäljaweos, ning sectõttu tuleb märkida, et pöllumajandussaaduste wäljawedu käesoleva aasta esimese kolme kuu jooksul oli tunduwalt wähem, kui möödunud aastal samal ajal. Hindade alal käesoleva aasta esimesel weerandil wörreldes eelmise aasta sama ajaga wõi keskmine hind wäljaweos oli madalam 16%, lihakauba ja tooresnahkade keskmine hind 34%, lina keskmine hind 47% ja kartuli keskmine hind 37%. Kogusummas loetelud pöllumajandussaaduste wäljaweost on tulnud sisse käesoleva aasta esimesel weerandil 2.121.000 kr. ehk 29% wähem, kui eelmise aasta samal ajal.

Meie kalandussaaduste wäljaweo kogus oli käesoleva aasta esimesel weerandil ligi poole wähem, kui möödunud aasta samal ajal.

Metsasaaduste wäljawedu oli koguselt wähem umbes 7%, keskmine hind madalam umbes 20%. Hindade edaspidise kujunemise kohta ei wõlitse ningit selgust, kuid tendents näib olewat alanemise poole.

Meie tähtsamatest wäljaweo tööstussaadustest käesoleva aasta esimesel weerandil wörreldes möödunud aasta sama ajaga on wähenenud wäljaweos tekstiiltööstussaaduste kogus 47%, puutööstussaaduste kogus 25% ja paberitööstussaaduste kogus 15%, kuid tselluloosi kogus on suurenenud 50%. Hindade alal on tekstiiltööstussaaduste keskmine hind langenud 42%, kuna teiste loetletud tööstussaaduste keskmised hinnad on langenud umbes 10%. Sellega on olukord raskenenud tunduwalt tekstiiltööstusele, kuna teised wäljaweotööstused selle all on kannatanud wähem.

Sissewees wörreldes 1931. a. esimest weerandit 1930. a. esimese weerandiga näeme tunduwat wähenemist mitmesuguste toiduainete, puuwilla ja tooresnaha sissewees, samuti wäetisainete sissewees; wähenenud on üldiselt tekstiiltööstus-saaduste, nahatööstussaaduste, puutööstussaaduste ja paberitööstus-tooresainete ja saaduste sissewedu, wähenenud on üldiselt ka weidi metallitööstussaaduste sissewedu, kuna suurenenud on üldiselt mineraal- ja keemiakaupade sissewedu, ja paberipuude sissewedu. Sissewees on alanenud eriti tekstiiltööstus-tooresainete ja metsasaaduste keskmised hinnad, samuti on alanenud tunduwalt toiduainete ja mitmesuguste mineraal- ja keemiakaupade keskmised hinnad, kuna üldiselt erilist alanemist ei tule ilmsiks ei tekstiiltööstus-saaduste, ei metallitööstussaaduste, ei puutööstus-saaduste, ei wäetisainete keskmises hinnas.

Tähtsamatest toiduainetest weeti sisse 1930. a. esimesel weerandil rukist 30.355 tn. ja käesoleva aasta esimesel weerandil ainult 1.777 tn. ning käesoleval aastal 25% odawama keskmise hinnaga. Nisu weeti sisse 1930. a. esimesel weerandil 1166 tn. ja käesoleva aasta esimesel kolmel kuul 6268 tn. ja käesoleva aasta esimesel kolmel kuul 1194 tn. ligi 40 prots. odawama keskmise hinnaga; nisujahu weeti sisse 1930. a. esimesel weerandil 1166 tn. ja käesoleva aasta esimesel weerandil 879 tn.

Suhkrut on weetud sisse käesoleva aasta esimesel weerandil sama palju, kui eelmisel aastal; heeringate sissewedu on wähenenud ligi poole wõrra; wähenenud on üldiselt ka teiste toiduaineie sissewedu.

Tooresainetest meie tööstusele puuwilla on weetud sisse käesoleva aasta esimesel weerandil ligi pool wähem, kui eelmise aasta samal ajal, samuti tooresnahka, kuid paberipuid on weetud sisse ligi 40% enam; siinjuures puuwill on olnud keskmiselt 30% odawam, tooresnahk 20% odawam, metsamaterjal 40% odawam.

Tekstiiltööstussaaduste kogus sissewees on wähenenud ligi 30%, kuna keskmine hind on püsinud eelmise aasta tasapinnal; nahatööstussaaduji on weetud sisse ligi 10% wähem ning nende saaduste keskmine hind näitab tunduwat alanemist. Metallitööstussaaduste kogus on wähenenud ainult wähe, samuti ei ilmuta erilist alanemist nende keskmine hind. Wäetisainete kogus sissewees näitab wähenemist ligi 40%, keskmine hind on püsinud; kiwisöe sissewedu on suurenemd; teiste mineraal- ja keemiakaupade kogus sissewees on üldiselt sama, keskmine hind alanenud. Puutööstussaaduste kogus näitab wähenemist ligi 25% wõrra, kuna keskmine hind osutub muutmatuks. Paberitööstuse tooresainete ja saaduste kogus sissewees näitab wähenemist ligi 15% wõrra, keskmine hind — samasugust alanemist.

Wörreldes Eesti wäliskaubandust üksikute riikidega möödunud ja käesoleva aasta esimesel weerandil, näeme, et Eesti tekstiiltööstussaaduste wäljawedu on tunduwalt wähenenud Rootsi, Taani ja Lätti.

Eeskätt meie wäljaweo wähenemise tõttu Lätti on meie aktiiwne kaubandusebilans Lätiga muutunud passiiwseks. Kui Eesti wäljawedu kõikidesse wälismaadesse üldiselt näitab wähenemist, siis wäljawedu Belgiasse näitab suurenemist, kuna meie pöllumajandussaadused, eriti wõi, on leidnud sinna suuremat sissepääsu. Üldiselt meie wäliskaubandus üksikute riikidega on muutunud tasakaalukamaks, sest üldiselt näitab passiiwsetes bilanssides passiiwsus wähenemist, ning aktiiwsetes — aktiiwsus.

Kokkuwõttes wõib öelda weel kord, et wörreldes meie wäliskaubandust käesoleva ja möödunud aasta esimesel weerandil, näeme, wäliskaubanduse üldist wähenemist, kuid näeme ka, et sissewees ja wäljaweo wahekorras on jälle saawutatud Eesti majandusele nii wäga wajalik tasakaal.

H. P.

Tartu skautide ja gaidide kewadpidustuste

üleswõtted

saadawal „Postimehe“ raamatukaupl., Suurturg 16.

„Veronika“ seep on kõige parem!!

Ühisriikide wanem pangaametnik surri.

Omas New-Yorgi majas surri neil päiwil 91 aasta wanaduses Ühisriikide tuntud pangaomanik Fisher Baker. Ta oli Ühisriikide rikkamaid mehi, kuna tema warandusi hinnati 500 miljoni dollari peale. Bakeri nimi on Ühisriikide rahanduses wäga suurt osa mänginud.

Tuge Inglise wabakaubandusele.

Seitse riike nõus inglastele tolle alandama.

Londonist, 13. mail. (Trj.) Inglise kaubandusminister Graham teatas alamkojas, et Inglise ettepanekutele tollialanduste kohta on heatahtliku wastuse andnud seitse riiki: Austria, Prantsusmaa, Belgia, Saksamaa, Itaalia, Poola ja Helweetsia. Inglise ettepanekud seisid selles, et awaldati soowi alustada läbirääkimisi selle kohta, kas õnnesolewad riigid ei oleks nõus alandama tolle Inglise tööstussaaduste sissewoo pealt. Selles nähti ainukest wõimalust ära hoida kaitsetollide tarwitusele wõtmist Inglismaa poolt.

Inglismaa loobub õhulaewadest.

Londonist, 13. mail. (Trj.) Inglise walitsuse ringkondades teatakse kindlal kujul, et lähemail päiwil antakse walitsuse nimel alamkojas teada lõpulikku loobumist õhulaewade ehitamisest. „R 101“ katastroofi mõjul olewat walitsus otsustanud, nurimistööl saadud andmeid arwesse wõttes, et õhust kergemate õhulaewade ehitamine ei ole otstarbekohane.

Ameeriklase rekordlend.

Berliinist, 13. mail. (Trj.) Tuntud Ameerika lendur Frank Hawks tegi rekordlennu Londonist Berliini. Lendur maandus Berliini ümbruses teisipäeval kl. 2,55 pl., olles purustanud kõik rekordid 1000 km. lennu peale. Tema keskmine tunnikiirus oli 330 km tunnis.

Reisijatele Ekskursantidele Juristidele

EESTIMAA KAARTE
LINNADE PLAANE
TARTU VAATEID, TARTU JUHTE
TARTU MALESTUS TASKUPLOKKE
j. n. e. pakub

„POSTIMEHE“ raamatukauplus
Tartus, Suurturg nr. 16.

Kuulsad Itaalia paberossid

«Milaano»

25 tk. 25 senti
on oma headuse ja aroomi poolest väljaspool võistlust.

Tubakatehas
A-s. «Sirena»

Berliinis suurejooneline ehitusnäitus.

Wäljapanekuid 22 maalt.

Berliinis praegu awatud ehitusnäitus on suurejooneliseim kõigist senisest. Näitus annab põhjaliku ülewaate rahwuswahelisest ehituskunstist ja näitab ühtlasi, kuidas meieaja suurtinnad wana ehituswiisi rõõtu kannatawad suurt ruumi, walguse ja õhu puudust.

Seintel on tabelid, milledest wõib näha, kuidas näit. Pariis wõitleb nende raskuste wastu. Pluss, kunstipärane mudel kujutab Rooma siidalinna, teine samasugune osa Wiinist, kus pärast sõda ehituse alal suurt on korda saadetud. Peawäljapanekud on siiski piihendatud Berliinile ja tema tulewikuplaanile.

Wäga huwitaw on näituse ruum massiiwsete üksikehitiste ja uute, nende jaoks walmistatud sisseseadistega. Siin on esitatud kõik moodsa ehituskunsti kõigeparemate loojate nimed, alates Gropsiusega, Mies van der Rahega ja lõpetades Marcel Breueriga. Eriti uudiet ja omapärast pilti pakuwad kuupiwormides ehitised ja neid ühendawad samas ehituslaadis ajutatud õued ja aiad.

Näitusel on osakonnad, kus töö käib wahetpidamata. Näituse külastajaile demonstreeritakse, kuidas kõige harilikumast ehitusmaterjalist — puust — saab maja, mille moodsad seinakoolutised ja kumerused waewalt lasewad aimata ehitise esialgset materjali. Majade aknad, uked, tahweldised, kõik walmistatakse waataja silma all. Ühtlasi näidatakse, kuidas ülejäägid — saepuru ja laastud, torude kaudu juhitakse wäljasõidetud ehitusmasinate kütmiseks.

Lahtise taeva all moodustawad ilusa rühma talumajapidamise ehitised. Suurte ja wäikeste talude elamute mudelid kõrwalhoonetega kujutawad endist elawat protesti siinsele, wõrdlemisi puisetele talude plaanidele, mis peaaegu kõigil maal on olnud ühed ja samad.

Wäljapanekuid on 22 maalt.

Leedu õpetajate „tahewõitlus“ kiritus.

Sõjakohtus arutatakse riigiwastaste õpetajate protsessi.

Kaunasest, 13. mail. Leedu sõjakohtus arutatakse suurt protsessi 14 isiku wastu katoliku aktiwistide organisatsioonist. Süüaluste hulgas on 4 kirikuõpetajat, 9 üliõpilast ja üks organist. Neid süüdistatakse riigiwastase üleskutse lewitamises, mis oli määratud „katoliku seltskonnale“. Katoliiklaste peres sünnitab see protsess suurt ärewust ja ühes sellega tekitab ka üldist huwi. Süüaluste kaitsjateks on silmapaistwamad adwokaadid, nende hulgas ka end. peaminister Sleshewitschus.

Möödunud pühapäewal algasid selle protsessi eelwängud kirikutes. Õpetajate algatusel pidid kiriklised palwetama süüaluste eest, kes kannatawat katoliku idee pärast, sest nad olewat tõstnud oma hääle katoliiklaste tagakiusajate wastu. Ka Kaunase peakiriku õpetaja Dogelis tegi samasugust „hingepalwet“. Waewalt oli aga Dogelis kantslis oma palwe lõpetanud, kui kirikust kõlas teise õpetaja Jotschusi hääl. Tema käskis kiriklistel Jumalat paluda selle eest, et sõjakohus karistaks süüaluseid nende „teenete“ kohaselt. Karistuse olewat nad ära teeninud, sest nad olewat kirikuid kasutanud riigiwastase kihutustöö tegemiseks. Edasi seletas Jotschus, et neid õpetajaid, kes ei tegewat riigiwastast kihutustööd, ei puutuwat keegi. Kiriklised kogusid Jotschusi ümber ja kuulasid huwiga tema kõnet. Et wahejuhtumist likwideerida ja tähelepanu Jotschusilt ära pöörata, hakkas Dogelis laulma laulu „Jumala ingel“, kuid ka see ei mõjunud. Wäljas jatkati huwitawa kõne arutamist.

Ühe asemele kahe lapse laibad

Tagantjärele selgunud kuritöö Weneweres.

Wenewere wallas, Mari küla karjamaalt leiti neil päewil lapse laip, mis kandis lagunemise tundemärke. Konstaabli poolt toimetati laip arsti juure, kes selle arwas olewat 4 kuu wanuse lapse oma. Laiba karjamaale jattumise asjus juurdlust toimetades sai konstaabel andmeid, et samas wallas elutsew neiu E. P. 20. a. wana, on olnud mõni aeg tagasi raskejalgne, kuid nüüd olewat raskejalgsuse tundemärgid kadunud. P. ülekuulamisele asudes tunnistas ta et olnud küll raskejalgne, kuid aprilli kuul sünnitanud poeglapse, kes umbes tund aega elanud ja surnud. Lapse laiba kohta, mis karjamaalt leitud, tema midagi seletada ei teadnud, kuid oma lapse laiba oli peitnud talu kõõni heinte sisse, kust selle 11. skp. politseile wälja andis. Laiba oli peitnud selleks, et kui aega saab, siis läheb matab surnuaiale, et warjamisega ka ühtlasi ära hoida rahwa jutte. Nii jäi karjamaalt leitud lapse laiba ema selgitamata ja selgitati teine kuritegu, kus juures laibad saadeti Tapa jsk. kohtu-uurija korraldusse, et kindlaks teha, kas on tegemist lapsetapmise wõi ainult laiba warjamisega.

Leeduste ja tagasi.

J. Jk. 4

Ülesehitustöö, mis on nii määraw Kaunase üldmuljes, teostub mõningal määral ka prowintsis. Praegu on ehitamisel mõned raudteeharud, nagu näiteks otseühendus Kaunase ja Klaipeda wahel. Enne Kaunasest tuli sõita Klaipedasse läbi Läti. Teiseks arendatakse praegu magistraal maanteede wõrku, kuna teede poolest olukorrad on olnud päris kehwad. Uued projekteeritud magistraalmaanteed lõikawad läbi kõige sügawamate prowintside ja toowad sinna elu ja liikumist ja lähenemist riigielu tsentrumitega.

Kuna Leedu talupoeg pole weel õppinud selgeks seltside ja ühingute loomise kunsti, siis teeb need ühisused ja aktsiaseltsid walitsus ise. Nii on põllu- ja karjamajandussaaduste ekspordi korraldus riigi käes. Riik ehitab tapamaju ja migil on ka litsentsid wäljawedudeks ning seepärast seesuguste asjade ümber pole seal parteilist kiskumist ega liiakasuwõtmist. Kuna walitsus ka muis suhetes püüab rahwast rutem tõsta naabermaade tasapinnani, siis paljud mundki seltskondlikud algatused lähewad wälja walitsuse laua tagant.

Jesuiidid ja mund.

Nagu juba öeldud, leedu rahwas ehitab parema meelega kurepesi kui teeb tegemist politikaga. Ja niipalju kui walimisi on olnud, pole leedulasel olnud suurt peamurdmist walimistel — selge, et hääl tuleb anda kristlikule erakonnale. Kas wõib ristiinimesel selles olla mingit kahtlust? Ja nii usk mängib suurt osa rahwa elus kui ka riigielus.

Sellega on weel wähe öeldud, et leedulased on katoliiklased. Asja lähemalt waadates selgub, et see katolitsismgi on mitmewärwiline. Leedus tegutsewad weel jesuiitlaste ordud, waimulikud langewad mitmesse leeri. Seal on dominikaanlasi, kaputsiinlasi, benediktiinlasi ja augustiinlasi. Nende organisatsioonid on tugewad ja nad püüawad hoida alles oma mõju.

Ooper ja operett.

Olles Kaunases, ei saa jätta waatamata Leedu teatrit.

Nii mõneski asjas Leedus tundub tugewat riikliku sotsialismi maiku, kuid teater on täitsa riiklik. Riik maksab aastas teatrile juure kolossaalseid summasid — möödunud aastal 2 miljonit litti, mis on meie rahas 750.000 krooni.

Paljuis asjus leedulased on osanud tabada õige alguse, kuid teatrihoone asjas mitte. On hakatud kord wana remontima ja laiendama. Ja aastate jooksul on laiendamisteks ja remontideks kulutatud ligikaudu sedawõrt suur summa, et nende rahadega oleks wõinud lüüa üles moodsa teatrihoone. Nüüd aga rahad on läinud, kuid teatrihoone on ikka niisugune, nagu ta nüüd on.

Jalutusruumid on kitsad ja seepärast on alati tundmus, nagu oleks teater rahwast puupüsti täis. Puupüsti ta olewatki täis alati, aga minu sealolemise ajal wärskelt sissesõitnud tsirkus lõi oma konkurentsi lahti ja seepärast saal oli lihtsalt täis. Ja mitte üksi saal, waid ka kolm rõdu. Sellelt wiimaselt, kõige kõrgemalt rõdult, wõib teha paljaspeade statistikat parteris istujate kohta ja wõib näha ka, kuidas orkestriruumis dirigent schamaani liigutustega nõiub wälja muusikahelisid ja kuidas lainetab wiiulipoognate wäli. Mis sünnib lawal, seda wõib jälle jälgida teistelt rõdudelt ja parterrist.

Kuid ka parterrist wõib näha palest palesse kogu orkestrit. Ja mu tähelepanu tõmbas endale üks nägu, mis lõhnas „Wanemuise“ aiakontsertide järele. Kahtlus haakab närima ja ma küsin oma naabrilt, et kes on see mees, kes hoiab ühe käega kaenlas cellot ja teises peos on tüse poognajupp.

Ja mulle wastatakse, et see olewat Berkowitzas, Kaunase kuulus cellokunstnik. Hoolimata sellest, et nimi on as wõrra kaswanud pikemaks, oli see Berkowitzas ikka seesama wana Tartu Berkowitz.

Ja siis jäi silm kinni weel ühe orkestrandi külge. Kes see peaks olema? Kas ikka on wõi ei ole? Jälle küsin.

Ja siis kuulen, et seegi mees ikka on seesama „Estonia“ orkestri Kõhelik, nüüd Kõhelikas, kelle nägu jäänud meelde „Estonia“ sümfoonia-kontsertidelt Raimund Kulli lokiwihkude tagant.

Mehed olewat mõlemad Kaunase kõrgema muusikakooli professorid ja walmistawat Leedule ette noort pillimängijate põlwe. Ja ma ei wõi pead anda, kas need olidki need ainukesed eestlased seal orkestris.

Aga leedulastel on temperamenti! Orkestri ooper koosneb 90 mehest, see on üle poole rohkem kui meie „Estonias“ ja umbes niipalju, kui oli meil sümfoonia-orkestris wanal hiilgeajal. Ja kui siis tatari soost dirigent Tallat-Kelpsha hakkas lööma takti Bizet „Carmenile“, siis ei mahtunud kõik hääled orkestriruumist saali kuulajate kõrwu, waid osa hääli kindlasti leidsid tee ka läbi maakamara põrgusse. See oli alles helide heitlus, kus pajuna hundid pistsid puhtalt kinni wiiulite ja wilede lambakarja.

Üldiselt aga Leedu ooper on hea. Olen näinud „Carmenit“ nelja rahwa lawal, kuid leedulastel nimiosa kandja oli parem kõigist. Ka Don Hose tahtis olla parem meie „Estonias“ nähtust. Kuid sellel etendusel polnud wäljas weel kõige paremad jõud. Nii on Leedu ooperijõududest Petraunas rahwuswahelise kuulsusega. Kuid nendel olewat weel terwe seeria tüsedaid jõude.

Mispärast leedulased on head lauljad, see pole weel ametlikult kindlaks tehtud. Mina isiklikult arwan, et selle põhjuseks on see, et leedulased omandawad maailma kõige parema lauluõli, mille nimi on krupnikas. Kuid sellest krupnikasest edaspidi.

Leedu teater on teeninud senini peamiselt puhast kunsti ega pole teatri nime profaneerinud operetitamisega. Meil näiteks teatrites näitlejail on alatine tüliküsimus, kes on neist kõige tähtsam. Ooper ja draama ajawad rinna ette, et nemad teewad puhast kunsti. Operett jälle tõstab nina kõrgele, et tema teeb kassat. Leedus seda kassategijat senini polnud, sest teatril on riigiga ühine kassa. Siiski möödunud talwel ka Leedu teater elas üle paratamatu patulangemise ja lawastas ühe opereti — Offenbachi „Periccola“. Tõsin aastaid said läbi ilma operetita, aga siis enam närwid ei pidanud wastu ja alistuti kunstilise kergemeelsuse saatanale.

Mäng oli jõuline. Selles mõttes, et wägew orkester ja pooleteisesajaline koor pidid mõjuma ja haarama kuulaja meeled wangi. Lawastuses oli esimese katse kohta küllalt terawmeelsust ja leidlikkust. Ja üldse oli ühekordseks waatamiseks otsast otsani huwitaw, kuna ei puutunud midagi silma neist schabloonidest, mis korduwad „Estonia“ ja „Wanemuise“ lawal operetist operetti. Kõik oli uus. Isegi see oli operetlik, kuidas draama- wõi ooperijõud äkki püüab hüpata operetikeigari nahka ja püüab õõke teha, nii nagu operetis peaks tehtama. Oli läbipaistew, et tõsine mees katsub teha janti. Oli paiguti ülesoolamisi ning anti operetlikumat kui operett ise. Siiski oli wäga huwitawaid maske ja eriti häid massistseene. Ja kostüümid olid stiilsed ja kaunid. Tee eduks on lahti ja arwatawasti tõuseb opereti tasapind seal kiiresti.

Leedulaste poolt on awaldatud soowi, et „Estonia“ operett wõiks sõita Kaunasesse etendusi andma ja Leedu ooper wõiks teha külaskäigu Tallinna. Kaalutakse wõimalusi, kuidas see oleks teostataw.

Krupnikas.

Kes arwab, et leedulane ei oska maiustada, see eksib rängasti. Leedulase suu pole sarwest, waid tilgub magusa järele rohkemgi wast kui mõne teise rahwa suu siin maakeral.

Leedulastel on omad rahwuslikud joogid, mida toidu alla, wahele ja peale joob. Seesugused on mitu ja nende nimed on sama keerulised kui nende walmistamiswiis. Kuid krupnikas on kõige kuulsam neist. Olewat 40 krupnikase walmistamise retsepti, igas tihelkonnas olewat krupnikasel eri maitse nüansid, wastawalt kohaliku rahwa iseloomuomadustele ja waimlistele kalduwustele kui ka füüsilisele kontingendile.

Kuna seda märga saab juua ainult Leedus, wõime nautida ainult selle walmistamise keerulisust ja toimingute tähtsust. Krupnikase walmistamine on omaette müsteerium ja on seotud hulga salapäraste toimingutega. Mõni krupnikase sort sisaldab kuni 40 taimejuure mahla, milliseid korjatakse metsast. Mõned juured peaksad nopitama öösel, teised jälle päewal teatud tunniaegadel. Iga juuresordi juures loetakse teatud salasõnad ja siis pigistatakse nendest wälja mahl. On mahla kogutud teatud proportsioonis, siis kutsutakse neljapäewa öösel kell 12 kohale ümbruskonna kuulsam nõid, kes tohterdab nende juurikawedelikkude kallal kuni kuke laulmiseni. Siis loetakse weel „Meie Isat“ ja segatakse wedelikud ning pannakse salapäraste kirjadega kirjatud raudpotis maa alla, kus see seisab 7 ööd ja päewa. Siis wõetakse see pidulikult maa alt wälja ja segatakse meega. Nüüd on ka raskemad toimingud asja kallal läbi ja jääb ainult weel mõni kord nõiduda ja mõned korrad eriliste riistapuudega, mis näewad wälja nagu hiinlase riisisõõmise pulgad, segada, ja siis wõib kallata piirituse peale. Siis on jook walmis ja seda wõib wõtta nagu mett. Kuid wõtab ka pea surisema nagu mesilastaru käppade wahel.

On weel teisigi jooke, kuid nende nimed ja walmistuswiisid on weel keerulisemad. Ja seepärast ma neist kirjutada ei saa, kuna omalegi ei jäänud meelde ei nime ega retsepti.

Ja kui on olemas sellised lauluõlid, siis pole ime, miks leedu rahwas on kuulus oma lauljate poolest.

(Järgneb.)

Jalgade higistamine on tervisele kahjulik, ebamugav ja eemaletõukav pahe, mida kõrvaldab 1 karbi

higipulber „SEC“

tarvitamine. — Müügil apteekides ja rohukauplustes.

5000 suguemist Wenemaale.

Ostetakse terweid 6—12 kuuseid sugusigu, hinnaga 60 senti eluskaalus.

Senini on wenelased püüdnud dumpingut teha peaasjalikult metsasaaduste ja terawilja alal. Selleks on neil ka head wõimalused, kuna metsa ja head põllumaad Wenemaal rohesti.

Loomakaswatus aga pole Wenes kunagi kuigi heal järjel olnud. Nüüd on kommunistid nõuks wõtnud ka oma karjamajandust jalule seada, et selle kaudu neetud kodanlistele riikidele peawalu teha, paisates turule ka karjasaadusi alla turuhindade.

Kõigepealt hakkawad nad oma plaani teostama kanakaswatuse uuesti jalule seadmisega. See ala ei olnud Wenemaal enne sõda kuigi heal järjel, kuid igal „kreštjaninil“ oli ikka oma paar „nokklooma“ ja nendest jatkus suure riigi kohta, et rahuldada wäljaweoga ühte kümnendiku maailma munaturu tarwidusest. Kommunism häwitas selle wäikese sulglooma aga peaaegu täielikult. Kolhoosidesse üleminnes häwitasid wene talupojad oma kanad peaaegu täielikult.

Nüüd ehitatakse kanakaswatust uuesti üles, ja seekord juba suurkanakaswatusena. Witmesse kohta üle maa on asutatud kanade sugulawad. Sealt warustatakse kolhoose jõndu mööda noorte kanadega.

Siiseuti tulid wenelased mõttele ka seakaswatust sisse seada. Selleks on neile nähtawasti tõuget annud küllalt head turuhinnad, mis weel mõned aastad tagasi maailmaturul walitsesid. Seakaswatust kawatsewad nad sisse seada ka suurseakaswatusena. Esialgu asutawad nad ainult sugujaamu. Et neil omal aga tarwisminewat sugumaterjali ei ole, siis on nad asunud seda wäljast sisse tooma. Möödunud talwe jooksul osteti kaunis rohkesti sugusigu Poolast, Leedust, Lätist, kuid ka Saksamaalt ja Austriast.

Nüüd on wenelased pikemate läbirääkimiste tulemustena sõlminud teatawa lepingu ka meie seakaswatajate ringkondadega, mille põhjal kohustuwad ostma meilt 5000 suguemist.

Tõu suhtes

wenelased mingisugusei nõudmisi ei esita. Suguemised wõiwad olla ükskõik missugust tõugu. Kuid peamine nõudmine on, et nad olgu täiesti terwed, ilma kehaliste wigadeta, walged ja plekkideta. Wanadus peab olema 6—12 kuu wahel. Kaal 80—130 kg. Nad ei tohi olla enne poeginud ja neil peab olema wähemalt 12 nisa.

Sigade ostmine algas käesolewa nädala keskpaigas. Sorteerimispunkte on kolm: Tartus, Tallinnas ja Wõhmas. Wastu wõetakse teatud päewadel (päewad on ajalehe kuulutuste kaudu teada antud) kuni juuni keskpaigani. Wastuwõtmise juures wiibib ka wene esindaja, kes lõplikult järele waatab, kas kaup kõlbab wõi mitte.

Sugusigu wõetakse edasisaatmiseks wastu ka kõikides peekonsigade wastuwõtu kohtades. Sigade eest maksetakse põllupidajateel 60 senti eluskaalu kilogrammilt.

Tartus wõeti 400—500 sugusiga päewas.

Teisipäewal ja kolmapäewal wõeti Tartus eksporttapamajas Wenemaale minewaid sugusigu wastu. Kahe päewa kestel toodi põllumeeste poolt Tartu üle 800 sea. Järgnewatel päewadel loodetakse iga päew wastu wõtta 400—500 siga. Wastuwõtjateks on wenelased. Nad waliwad peekonsigade hulgast wälja omale kohaste ja saadawad otsekohe wagunites ära.

Rahwahääletuse seadus wõeti komisjonis wastu.

Eile wõttis riigikogu komisjon 3. lugemisel wastu rahwaalgatuse ja rahwahääletuse seaduse muutmise eelnõu, nii nagu see riigikogule esitatud oli. Rahwahääletus tuleb sunduslik. Kawas oli ette nähtud, et hääletusest mitteosawõtjad langewad rahalise trahwi alla kuni 10 krooni, kuid komisjon wähendas seda trahwi 5 kroonile. Kuna seadus nüüd on komisjonis lõplikult wastu wõetud, on loota, et see jõuab teisipäewaks täiskogu ette.

Würtspoed saawad õllemüügi õiguse.

Eile esitas majandusministeerium walitsusele ärimaksu seaduse parandusettepaneku. Selle järele saaksid õllemüügi õiguse ka 3. järgu äritunnistusega ettewõtted. Praeguse korra juures wõiwad õlut müüa wäljawiimiseks ainult 1. ja 2. järgu äritunnistusega ettewõtted. Et aga õlut rahwale kättesaadawamaks teha, peaasjalikult maal, wõeti ette tähendatud parandus.

Jaan Weski †.

10. jkp. suri Kudina walla Seva talu omanik Jaan Weski, üks wanemaid Maarja-Magdaleena seltskonnategelasi.

Juba dr. Hurda aegu töötas ta noormehena kohaliku Eesti Aleksandri kooli abikomitees. Hiljemini wõttis ta püüwa tegelasena mitmesugusest kohaliku wallaomawalitsuse töös, igal poolsigluse eest järelejätmatult wälja astudes, ja oli kauaaegne kirikukonwendi liige, seal energiliselt kaitstes koguduse rohkearwulise enamiku — talurahwa — huwisid patronaadiõiguselõ toetuwa saksameelse wastasrinna wastu. Sama suund juhtis kadunut ka senator Manasein'i rewideerimise päewil (1882—1883), mil ta ühes oma noorema wenna Gustawiga († 1899) oli üks tegewamaid, kes koondas ärksamaid kohalikke elanikke senatorile märgukirja koostama ja aitas neid märgukirju kuusiada.

Ja kui rohkesti poolesaja aasta eest tihelkonnas wirgus seltsielu ning worsti ka Maarja-Magdaleena Laulu- ja Mänguseltsi elawale ning wiljakale tegewusele tõusis, toimis kadunu seal teiste peategeloste (G. Weski, G. Peetsu j. t.) kõrwal seltsi alguseit peale aastakümned kohusetruu laekahoidjana. Wiimaste teenete eest walis selts ta hiljemini oma auliikmeks.

Kadunut iseloomustas ia tegewuses wäärametu õiguscarmastus, millega selts halastamatu otsekohe'us. Selle iseloomujoone resolutsius tundus küll mõnelegi wahel kibedana, aga ta longes tõwalisi tõesti arstimist-nõudwale kohale — oli sel siis mõni kirsarinnaline mõisahärra wõi selle kombel mõtlew waimulik, ülekohuseid toimiw isik wõi muidu wäärale teele sattunu. Sirgjooneline rahetejõu kaudel juhtis ta oma talupidamisti kõikumata kindlusega. Nimult ta wiimastele eluaastaiele wajutas wanaduse koorem oma taandumispristeri, mis seda enam märgatawaks muutus, kui kadunu mõne aasta eest pidi oma poja — wirga seltsikonnaiegelase — enda talu tegewuse jätkaja kohalt enese eel ootamata järsku wiimsele puhkusele saatma. Nüüd on ta ise oma 84. eluaastal sinne järgnenud, gripi murtuna, leinama jätes oma abikaasa ja tüired. — Maimine on neljapäewal, 14. jkp. Maarja-Magdaleenas.

Ringi ümber kodumaa.

Wana-Matjama kooli 130 a. juubel.

17. mail pühitseb Matjama algkool 130 aastapäewa. Kool on asutatud 1801. a. Kusmasaarde ning hiljem praegusele kohale üle toodud. Tähendatud päewal on koolis aktus päewakohaste kõnede, terwituste, ilulugemiste ja lauludega. Paluakse kõiki end. õpetajaid, ümbruskonna kooliõpetajaid ja lastewanemaid aastapäewast osa wõtta. Ühtlasi on ka peale aktuse wäljas noortepidu, kus leiawad aset wõimlemine, laulmine, püramiidid, wõistlused kahe kooli wahel jne. Õhtul on selliimajas pidu.

Kool töötab kahe komplektiga ja 2 õpetajaga.

Tännawaldus.

Tänan siidamest Tartu maawalitsust, ameriwendi, kõiki sõpru ja tuttawaid kohtu ja adwokaatide ringkondadest, kes mind 30 aasta ametijuubeli puhul on wääritsenud meeles pidanud.

Palal, 11. mail 1931. Eduard Brükkel.

Räpinas pidupäewad.

Tänawu kewadel on räpinlastel üle elada terwe rida pidulikke päewi ja tähtsamaid sündmusi. 10. mail korraldas Naisseltsi pidulikku emadepäewa gümnaasiumis, 14. mail on kell 4 ja täiendusskooli õpitööde näitus gümnaasiumi ruumes üheõhtuse peoga seltsimajas. 17. mai möödub eimese suurejoonelisema lastepäewa tähe all, mille korraldab kohaline õpetajate liit ülekihelkondliku mudilaspeoga. Kawas on kell 11 laste kontsertjumalateenistus, luteri kirikus ja kell 3 p.l. laste laulupäew laulude, mängude ja rahwatantsudega gümnaasiumi pargis. Suwiste pühadel korraldab haridusselts ühes malewkonnaga gümnaasiumi pargis laulupäewa üle 800 laulija ja mängijaga. Peale lõhema ümbruskonna kooride esinewad weel Wõru, Antsla, Wõrtsjärwe, Tartu, Petseri j. t. See on lauljate huk, mida Räpina seni weel näinud pole. Esimesel päewal on kontsert weimuliku muusikaga kirikus, kuna teine õhtu on pühendatud ilmalikule muusikale.

Räpina saab jälle Wõruga autobussiühenduse. Eelmise aasta seekuijul hakkab kinnipidaja, alates 19. maist, iga äripäewast ühendust Wõõbusist Räpina ja Leewi kaudu Wõruga pidama. Wõõbusist Wõõbusist kell 5.45 ja Räpinast kell 6 hom. Taagasiõõ Wõrust kell 4 p.l. Aumeestades praegust rahakehwa aega, on sõiduhinnad alandatud. Praegu reisijate hakkab autobuss ka wõõsi wedama, mille tõttu hakkab Räpina saama posti 2—3 korri wartem kui praeguse bussiga toimise juures.

Metsanõdal Räpinas. Üleriikliku metsanõdala puhul korraldab Räpina põllumeeseselts jst. agr. J. Niesland korraldusel rea metsapäewi, kus selgitatakse metsamõõ tähtsust ja anakse praktilisi näiteid: 12. mail kell 8 hom. S. Keerbergi talus, 12. mail kell 2 p.l. Räpina surnuaiol, 13. mail kell 8 hom. Toodres Ritsika talus ja samal päewal kell 2 p.l. Nahakülas, Mälbergi talus.

Kelmid tüüsasid maamees.

Läinud nädalal ilmus Wenewere wallas, Sawisiewa külas elutsewa Elmar Nurmi talu kaks tundmata meest, kes nimetasid endid loomadeostjateks. Tundmatud selgitasid, et neil olewat Ahwinurme jaamas mõni wagunitäit loomi, soowides ühtlasi ka talumehelt siga osta. Kaup sõbiski tundmatute ja Nurmi wahel. Käsirahana sai talumees 30 kr. kwiitungiga, mille pöördel oli Sukka nimi. Siga läksi järgmisel hommikul Ahwinurme jaama tuua.

Kui Nurmi seaga jaama jõudis, pakkusid mehed talle saamata jäänud raha asemel wekslei. mida aga mõõtane wastu ei wõtnud. Pärast kauplemise peale oli talumees nõus, et „ülesostjad“ saadatud raha Mustwee ühispanka. Seniks aga jääb üks meestest talumehe juure pandiks. Pandikisjääja oli Sukka. Teisel päewal mindi ühes Mustwee pangast raha ära tooma. See peal selgendas „pant“, et tal tarwe on wanemat lehkuda. Talumees läi ootama. Kuna „pant“ ei tulnud, läinis maamees Mustwee. Pangast järele pärides selgus, et ta oli lasknud kelmiste käiri.

Seltsilistest said waenlased.

12. jkp. kell 22 lõi Roela wallas (Wirumaal) Tudu külas elutsew Paul Kuusberg Tallinnast pärit olewale J. Supsile, 38 a. wana, selga elukardetawa haawa. Haawatu toimetati Tallinna keikhaiglasse, kus temal haaw elukardetawaks tunnistati. Supsi oli lõitnud Tallinnast Tudusse tööd otsima. Seal tutwunenud ta Kuusbergiga, kellega seltsis napsitatud. Teadmata põhjustel tekkis tüli meeste wahel ja Kuusberg haaranud pussi, millega lõi Supsile raske haawa.

Wõõnawõõja müüs olemata siga. Rakwere ümbruse ühistegelise tõhakaupluse wastuwõtupunkti Klammeri juure läks 9. jkp. kogi wõõrast wõõrmusega meesterahwas, kes üleks enese olewat Hallala wallas Idawere küsst ja pakkus sigu müüa. Hinnaks lepiti kokku 41 senti kg. kuljuures omanik pidi sea maal taama ja 12 jkp. Rakwere äriseie toimetama. Kõrwaheks nõudis müüja 10 kr., mida ka Klammer andis, kuljuures müüja wastaswõõ kwiitungile nimeta „Karjane“ alla kirjutas. 12. jkp. Karjane sigu ei toonud ja Klammer läksi müüd teda Idawere küla otsima. Seal selgus, et sõõrale nimest ükski teal ei olegi. Samal ajal selgus ka, et Karjane on kogi Rakwere elanik, kelle pole mingit waranduse ega sigu müüa ja raha ainult wõõrastwõõrsele wõõra peale.

Jüripäew Rakwere linnawalitsuses. Neljapäew 1. aprillil loodi Rakwere linnawalitsuses juure linna abiõiekrediidi kohtu. Kuigi kohtu kuulutati wõõ. ja, millele oletati sooviawaldusi poolelaja ümber, leidis kohtu kohale kandidaadi puudusel seni läimata.

Nõõd määras linnawalitsus nimetatud kohale senise poolelandeesakonna osjaaiaja H. Karotedri, ühenduses sega wõõ ümberpaigutuse praegu terwes linnawalitsuse ameetkonna koosseisus. Tõõmata olund linna laskardaja kohale määrati pr. Hõõmõõl.

Rakwereres nõutakse ehituskruute. Wiimasel ajal on Rakwere linnawalitsusele esitatud rohkesti sooiwaldusi kruutide joonistelt, kuljuures eriti elawaks muutus kruutide wõõmine peale 1 wõõ. Nõõ oli 4. jkp. linnawalitsuse koosolekul läbiwaatamisel 25 sooiwaldusi. Tõõmmi on rohkesti sooiwaldusi ainult ka hiljem. Wõõjaanawate kruutide hulgas on rohkesti neid, mis senise kuudridajate poolt linnawalitsusele ühel wõõ teisel põhjusel tagasi antud. Linnal on weel rohkesti wõõjaandmata kruute. Tõõmmikuraguj.s linnasses.

Narwa laululawa ehitustöö läib täie hoogu. Paekide osa on juba ülestõstetud. Alatakse peale laudadega katmist. Lawa tuleb 5-järgulise istuja. 22 treppiga. Mõõtuawus kuni 2000 inimest. Lawa ette ioaratse istewingid wiies reas. Kogumumas 2500 iookswat meetrit. Kõrtade arw 3000—4000. Terwe linnaeeolaate wõõb maksuda kuni 10.000 inimest. Töö saab wõõmis 20. juunils, maksma läbi 200.000 senti.

Nõukogude korraline kallaletung Lätile.

Jäetud sõjalaewastiku juubeliie kutsumata.

Riigast, 18. mail. Nõukogude telegraafi agentuuri teatel arutawat kõik Wenemaa lehed Läti sõjalaewastiku 10 aasta juubeli pidustusi. Seda eriti sellepärast, et nõuk. sõjakond ei olewat saanud osawõtu kutset. Ameerika häälekandja „Izwestia“ arwab kirjutisi „nõukogude wastastest meeleawaldusest Läti-Wene piiril“, mida organiseerivat sõjaväelised ringkonnad. Eriliit „waenulikkust“ arwaldawat walitsus, kelle eesotsas olewat end. tsaariaegne ohwitser jne.

Nende kallaletungide puhul selgitatakse Läti teadlikude ringkondade poolt, et selles ei ole midagi uut. Nõukogudel olewat „lombeks“ puhkudel, kui mõned riigid näupidamistele wõi pidustustele kokku tulewad ,arwaldada äsjatawaid kirjutisi. Et Nõuk. Wenemaad ei olnud kutsutud küllaliste hulgas, siis on ta ise selles süüdi: tema laewastikuga ei ole Lätil sõbralikku ühendust. Paar aastat tagasi pidi Wene laewastik Lätit külastama, kuid wenelased arwasid paremaks niitte tulla, kuigi Läts kõik ettewalmistused wastuwõtuks olid tehtud.

Sallas häwines talu tules.

Salla wallas, Käru külas, põles 12. jkp. maha Kõrwe-Kase talu. Tuli tekkis wäljaspoolt, mille tõttu arwatakse, et tegemist on süütamisega. Taluomanik Hedwig Kask elab Tallinnas, mille tõttu kahjusumma suuruse üle puuduwad teated. Tules hukkus talu elumaja ühes kõrwalhoonetega ja seesolewa kraamiga, mida tule kiire lewinemise tõttu päästa ei suudetud. Juurdlus kestab.

Ameerikast 38 kommunisti.

Üleeile õhtul jõudis Tallinna 38 soome kommunisti, kes on teel Ameerikast Wenemaale. Nemad lähewad nimelt Karjalasse metsatöödele. Õõsise kiirrongiga läksid kommunistid edasi Leningradi.

Siiski süüdi süütamises.

1929. a. põles Kaagjärwe wallas (Walgamaal) heinakuiin ühes seesolewa heinaga. Süütamises süüdistati taluperemees Zimmerit ja K. Karud, kuljuures wiimane olnud süütaja ja saanud peremehelt töötasuks 40 kr. Süüdistusasjad olid arutusel, kuid mõlemad mõisteti õigeks. Süüd oli aga prokuröri edasikaebusel arutusel kohtupalatis; kohtupalat mõistis Zimmeri 3 a. 6 kuuks ja Karu 3 a. wangiroodu.

„Postimehe“ lugejad

on alati kõige uuematest sündmustest informeeritud.

Sädetelegraf märgib:

Saksa würsti enesetapmine. Hannowerist. (Trj.) Endiste walitsejate sugulõsa pea, würst Dodo Innhausen-Knyphausen leiti surnult oma lossi pargis Hannoweri lähedal. Würst oli 55 aastane ja kannatas parandamatu haiguse all. Tõenäolik on enesetapmine.

Poola toimetajate kahewõitlus. Warssawist. Siin puhkes äge waidlus kahe lehe — „Prach Polskiej“ ja „Rekord Wieczorny“ — toimetaja wahel, mida nüüd kawatsetakse kahewõitluse teel lahendada. „Rekord Wieczorny“ toimetaja Babinski on wastase Pazjalkowski wäljakutse wastu wõtnud ja kahewõitlus siinnib lähematel päewadel.

Tellige ja ostke

naiste ja meeste valmisriided

ainult kõige suuremast Eesti riide ja valmisriiete kauplusest

Karl Abel Tartus, Kaubahoov 8.

Peekoni pakkumine tarwitusest suurem.

Poola peekoni toodang kaswab kiirelt. Kartuli hinnad wälisturul wähe langenud.

Wõiturul jatkus hindade lõdwenemine.

Wõi.

Hindade langus kestis möödunud nädalal edasi. Londoni noteeringu järgi alanes Taani ja Eesti wõi hind 3 sendi wõrra kg'lt. Suurem oli hinnalangus Berliini turul. Siisemaa 1. sort ja Eesti wõi odawnesid 9 sendi wõrra, Läti punane — ühe sendi wõrra kg'ilt, keskmiselt arwatult. Taani wõi noteeringut Kopenhaagenis alandati 6 sendi wõrra, Eesti wõi noteeringut Tallinnas 3 sendi wõrra kg'ilt.

Üldiselt walitseb wõiturul wäga tagasihoidlik meeleolu. Suuremaid tagawarasid ei juleta soetada, sest endised kaotused hindade languse tagajärjel sunniwad ostjaid äärmisele ettewaatusele. Tunnused, mis näitaksid wähem olulisele paranemisele, on weel wäga nõrgad.

Peekon.

Hinnalanguse tendents kestis möödunud nädalal edasi. Põhjusteks on endiselt suured saadetised, mis ületawad nõudmise. Eriti suureks kujunesid saadetised eelmisel nädalal. Nimelt tõusis peekoni sissewedu mai esimesel nädalal Taanist Inglismaale 61.556 pallile, 58.800 palli wastu eelmise kolme nädala jooksul, seega suurenemine 2.758 palli ehk 5 protsent.

Suhteliselt kõige suuremat tõusu wõib märkida Poolast, kust saadetised olid 2.355 palli ehk ligi 30 protsent suuremad kui aprillis. Samuti ületasid Rootsi peekonisaadetised ligi 11 protsent wõrra aprilli keskmise nädalasaadetise.

Suurenenud pakkumise loomulikuks tagajärjeks oli hindade lõdwenemine, kuid märksa wähemas ulatuses kui eelmisel nädalal.

Wõrreldes praeguseid peekonihindu läinud aasta sama aja hindadega, selgub, et Eesti peekoni kõrgem noteering on 34 sh. ehk 38 protsent wõrra madalam, Taani 18 sh. ehk 18 protsent., Rootsi 24 sh. ehk 29 protsent. ja Poola 38 shill. ehk 43 protsent wõrra madalam. Siit ilmneb kujukalt, et wähemnõuetawad ja wähem sissetöötatud sordid kaotawad hinnalanguse all suhteliselt rohkem.

Eksporttapamajade poolt maksetawad **peekonisigade nädalahinnad 10.—16. maini**

Peekonisigade tapakaal.	1 sort.	2 sort.	3 sort.
60 — 72 kg.	60.	56.	—.
55 — 59,5 kg. / 72,5 — 75 kg.	56.	53.	—.
50 — 54,5 kg. / 75,5 — 80 kg.	53.	51.	—.

Suuremaks sendist iga 1. ja 2. sordi peekonisea eest tapakaaluga 60—72 kg 10 kr., teiste 1. ja 2. sordi tapakaalude peale 5 kr.

Kartul.

Maikuu esimesel päewadel jatkus kartulite wäljawedu samas tempos kui aprillisti. Kuni 10. maini weeti wälja umbes 27.500 kwint. kartuleid, millest suurem osa läks Rootsi ja nimelt 16.800 kwint. Peale selle läks weel Taani 6.650 kwint. ja Inglismaale 3.680 kwint.

Läinud nädalal läksid Paldiskist, Kundast ja Loksalt esimesed purjekad ka Soome. Täpne kogu pole teada, kuid wõib arwata wähemalt 700 kwint. Peale Soome läksid esimesed purjekad Paldiskist. Ka Saaremaalt on üks purjek kartulitega Rootsi läinud.

Edaspidise wäljaweo wäljawaated pole just kõige paremad, sest wälisturgudel on hinnad wähe langenud ja nõudmine wähenenud.

Kanamunad.

Londoni turul makseti aja jooksul 4. maist kuni 10. maini munade eest (sentides paari eest):

	Madal. ja kõrg. noteer.	Keskmine.
Inglise munad	—	16
Taani „	12—15	14
Belgia „	12—13	13

Tallinnas noteeris munade hindamiskomisjon läinud nädala lõpul:

Eksportmunad — kaal üle 50 gr — 36 senti kümme, kaal üle 50—60 gr — 34 senti kümme.

Siseturu munad kaal üle 50 gr — 33 senti kümme, kaal üle 50 gr — 26 s. kümme.

Nagu sellest näha, langewad eriti munade hinnad, mis oma kaalu poolest wälisturule ei pääse, waid tulewad müügile siseturul.

Taewaredel.

Meie ei armasta enam muinasjutte. Oleme liig targad selleks, et kaasa elada nende maailmadega, mis ainuwad wäljaspool tõelisuse piire ja liig asjalikud selleks, et maitsta südamega luulejuttu.

Olgu nii, kuid wahel teeb siiski rõõnu weidi karwustada toda tarkust ning asjalikkust. Eriti neil kordadel, kui satud parajal momendil kuulma mõnda muistset lugu, mis sobib wäga nüüdisaja tarkuse ja asjalikkusegi püüdesse.

Üks Järwamaa wanaätt jutustas nimelt järgmise loo. Ma ei tea, kas see on ta enese wäljamõeldis wõi on pärit eesti rahwaluule rikastest wawaitadest, kuid päris paslik lugu see on:

Kord elas rikas parun, kümne mõisa omanik ja tuhandete orjade härra. Oli kuri ja halastamatu see saks, orjadel maksis adra tagant ainult kord ringi waadata, kui juba järgnes kõige nõrgem witsakaristus, mis harwa elu mehele sisse jättis. Wõi mis mehele — ega naistel parem põli olnud, mitmes mõttes raskemgi: parun oli wõrdlemisi noor mees.

No nii see härra elas. Aga ühel päewal tuli raske taewahirm temagi kallale: meest tabas äkki surmaw haigushoog, wisati pikali woodisse, walu kogu keha täis, liikmed krampides, weri silmis. Kisendas siis parun üle kihelkonna ja tellis tarku arstijaid Saksast ja Prantsusest, kuid keegi ei osanud aidata, haigus muudkui läks hullemaks. Orjad tõmbasid hinge tagasi ja kuulatasid salaröömuga, kuidas lugu lõpeb.

Siis tuli Wenest üks habemik muushik, sama küürus kui tark ja andis paruni härrale õpetuse: lasku ta ehitada üks niisugune redel, mille ots ulataks otse taewani. Ja siis ronigu parun ise mööda redeli pulke üles, Inmala enese juure ja palugu oma waludele kergendust. Ainult sel teel on wõimalik haigusest walla pääseda.

Parun oli walmis kõike tegema, kuid kes ehitab säärase redeli? Wenemees ei osanud selles asjas mingit nõu anda — tehku parun ise kuidas oskab. Aeti siis orjad kokku, terwed metsad lõigati maha redeli pulkadeks, kuid kuidas ja ehitad maapinnalt säärase riistapuu, mis ulatab pilwedeni, ega kuku ümber? Ei keegi osanud. Seisid nõutult kubjad ja opmanid, kisendas ahastuses parunihärra.

Näis olewat wõimatu ehitada säärast taewaredelit.

Aga siis tuli just taewaminemisepüha. Ja warahommikul ilmus saksahärra waluwoodi ette keegi tundmatu poiss, ilus ja õhkjas kui õun, kallites riietes, lumiwalge peaga. „Mina ehitan selle redeli“, ütles ta, „aga ainult ühel tingimusel: pead laskma kõik orjad wabaks ja maksma igaühele kümmetuhat ruublit lepitus rahaks.“

„On nii!“ ägas parun, „ehita ainult redel!“

Läks poiss häärberi taha, wõttis põuest hõbedase kepi ja ennäe imet! Kerkis lillepeenarde wahelt pilwede poole sirendaw redel, mille lõpp kadus taewa sinawasse koplisse.

Komberdas siis parun õuele ja hakkas ronima. Waewane see oli ja raske, kuid lootus kihutas tagant ja nii tõusis saks mööda pulke ikka kõrgemale ja kõrgemale. Oli juba häärberi kõrgusel, kui äkki nägi taugel mõisapõldudel kõiki kündjaid ja tööwaime wagude wahel istumas ja taewa poole wahtiwat.

Kihwatas parunis sissesündinud wiha ning tigedus, ei suutnud end hoida ning karjatas:

„Tõprad ja elajad! Kupjad, igaühele 300 kepihoopi!“

Aga samal minutil kadus sirdaw redel ja parun kukkus kõrgelt tagurpidi alla. Oli surnud. Oli kadunud ka ilus poiss kallites riietes, nagu maa alla.

Sedasi ei saanudki parun suure Looja jutule. Ega saa keegi taewastesse kõrgustesse, kel põrgu on südame all. Redeliehitajaid weel leiduks, aga redelil kõndijad peawad olema wälja walitud.

*

Säärase loo see Järwa ätt köneles. Ma ei tea, kas sellest oleks ka midagi õppida — igal juhul maksab taewaminemisepühal weidi nende asjade üle mõelda. **Tristan.**

Murdwargus Rakweres.

Öösel wastu kolmapäewa pandi Rakweres toime jällegi järjekorraline sissemurdmine Tallinna t. nr. 29 Kr. Tatriku põllutööriistade äriisse. Wargad olid tunginud läbi äriruumide kõrwalasuwasse Tatriku elukorterisse, purustades hoowipoolse sõõgitoa akna. Ära ei ole rohkem wiidud kui 20 kr. wahetusraha.

Nimetatud murdwargus on järjekorduse wiimaste nädalate murdwargustesse seerias, mis arwult ulatub juba 10.

Tatrikul asuwad eluruumid kõrwuti äriruumidega, kuna magamisruumid on teisel korral. Wargad olid pidanud wiimast asjaolu silmas oma teo läbiwiimisel. Sissemurdmine selgus kl. 1/41 öösel, mil Tatrik ise linnast koju tuli. Selgus, et hoowipoolse akna klaas oli purustatud ja akna kaudu mindud sõõgituppa. Sõõgitoas oli tehtud põhjalik rewideerimine. Olid wõetud lahti puhwetil kõik laekad, niisama laudadel, ja jäetudki säärasesse seisukorda. Puhweti laekas leidus rohkesti lauahõbedat, kuid seda wargad olid põlanud. Awatud oli isegi ahjuuks. Siis pole suuremat otsimist ette wõetud, waid on mindud otsekohe kassa juure ja sealt kaasa haaratud 20 krooni wahetusraha.

Sel ajal kui wargad all töötasid, magas Tatriku abikaasa ülewal teisel korral. Kriminaalpolitsei on alustanud asja kohta waljut juurdlust.

Tuli Jisaku lauaweskis.

Teisipäewa lõunaajal puhkes tuli Jisaku wallas Sabolotnõide saeweskis. Tuli põwites 1½ tunni jooksul hoone lauast seinad ja katuse täielikult. Seeskolewad jaekaater, seimer ja höövlimasin said suuremaid wigastusi. Saeweski asus majadest mõnisümmend meetrit eemal, kuid tuld ei märgatud enne kui hoone oli üleni leekides. Kohale rutanud tuletõrje suutis ära hoida tule laialilagunemise lähedalolewale walmismaterjalile. Samuti jäid ka tulest puutumata talumikkude poolt weetud ümbertõõtamiseks palgid.

Mahapõlenud saeweski oli suuremateist ümbruskonnas. Hoone ning masinad olid tule wastu kindlustatud. Tuli sai alguse korstnast põlemaläinud tahmast.

Tartu teated.

Pühapäew — invaliidide päew.

17. ülp. korraldatakse invaliidide päewa puhul korjandus tänawatel. Korjanduspunktid on kindlaks määratud ja asuwad Naisseltsis — Suurturg 2 — juhataja pr. Luha; Ratsarügemendi kasiinos, Puiestee t. (korraldab rügement ise); Eesti Üliõpilaste Seltsis — juhataja pr. Bernakof; „Karskuse Sõbra“ korteris — Tähe t. 25, juhataja pr. Mina, Pritsimajas, juhatab hra Vätt. Korjandus algab kell 8 hom. ja lestab kl. 7 õht. Korjajateks on lubanud tulla kaitseväelased, naiskodukaitse, üliõpilased ja kesklkoolide wanemate klasside õpilased. On tarwilik, et liikuwamad kodanikud, mehed ja naised, kellel tund aega mahti, wõtaksid korjanduspunktist märgikilbi ja kokku korjaks summakese. Anüülesande täitmine peaks seda tiiwustama!

„Noored Kotkad“ publiku ees.

Noorte Kotkaste Tartu maleswa esineb taewaminemise neljapäewal esimest korda publiku ees. Seks teeb jalutuskäigu kaitsemalewa staabi õhtul läbi linna Tallinna tän. spordiplatsile, kus esinetakse mitmesuguste huwitawate wõistlustega ja spordimängudega. Peo alul peab tiisejuhatawa kõne „Noorte Kotkaste“ abipeawanem prof. A. Piip, lõpusõna ütleb maleswa wanem koolimõunik J. Lang.

„Noored Kotkad“ näewad healmeelel, et nende wanemad ja teised külalised nende esimest esinemist waatama tuleks. Pääsmed peole maksawad 10 senti. Peo algus kell 4.

Ehistamata krundid wõetakse tagasi.

Tamme linna osas on linnawalitsuse poolt läbiwiidud ehistamata kruntide rewisjon. Need, kes ehitamiseks wõetud krundile teatud aja jooksul hoonet püstitanud ei ole wõi seda on teinud walesti, s. t. linnawalitsusele esitatud plaanist kõrwale kaldudes wõi sootu esitamata plaani järgi peawad krundi andma linnale tagasi. Omawoliliselt ehitatud hooned hinnatakse ära ja tulewad lammutamisele, kusjuures linnawalitsus tasub ehitajale materjali kulud.

Emadepäewa aktus „Wanemuises“.

9. üleriiklik emadepäew oli sieti juba 10. mail. Kuna aga mitmesugustel põhjustel ei olnud wõimalik sel päewal traditsioonilist awalikku aktust korraldada, peetakse see nüüd Tartu Raiste Karskusseltsi korraldusel neljapäewal, 14. mail kell 8 p. l. „Wanemuise“ suures saalis. Awasõna ütleb seltsi juhataja pr. A. Tamm. Pidukõne peab pr. H. Mäelo. Noorte poolt kõneleb õpilane A. Herman. Soololauluga esinewad õpilane Lehti Sütt ja prl. L. Pintman. Deklameerib üliõpil. H. Pärn. Kewadtantsu tantsiwad kommerksgümnaasiumi õpilased. Kõige lõpuks on Agnes Taari näidend „Mida kinkida emale“ näitleja Põderi lawastusel. Emadepäewa aktusele on sissepääsmed waba.

Esimene kewad-kontsert Toomemäel.

Juhime weel kord kodanikkude tähelepanu awalikule kontserdile, mis taetwaminemisepühe õhtul Toomemäel toime pannakse. Kontserdi sissetulek läheb meie esimese ärkamisaja mõjuwikka kirjaniku ja awaliku elu tegelase dr. F. R. Faehlmanni haua plaasti kaunistamiseks ja haua korrashoiu kapitali asutamiseks Eesti Kirjanduse Seltsi juures. Kes ei tunneks meist küll Faehlmanni unustamata lookesi Emajõe sünnist, keelte teetmisest, Koidust ja Hämarikust, Wanemuise laulust Taaramäel jne.

Olgu see esimene kewadkontsert ka omalt kohalt meile Faehlmanni Kalewi-wainu ja läimud aegade õndsaks meeletuletajaks.

Ohtugümn. hoone linnale 20 aastaks.

Haridus-sotsiaalministeerium on pikendanud Tartu linnawalitsusele wiimase käes kasutada olewa R... tänawal asuwa õhtugümn. ja linna 15. algkooli hoone rendilepingut 20 aasta peale, s. o. kuni 1951. aastani endise üüriga, 860 kr. aastas. Selle aja kestel teeb linnawalitsus koolimajas järkjärgult kapitaalremondi.

Ujulale pääseb juurde.

Emajõe wesi on juba sedawõrd alanenud, et ujulale, mis seni täielikult „ujus“ juba ilma paadita juure pääseb, kuigi esialul weel osalt purret mööda. Hoopaeg algas ujulas 15. mail.

Ratsawõistlused.

Ratsarügement korraldab 16. ja 17. ülp. kewadisi ratsa- ja ratturwõistlusi. Wõistlused leiawad aset Lembitu kasarmute platsil. Mõlematel päewadel algawad wõistlused kell 3 p. l.

Sadamapärwed seatakse korda.

Linnawalitsusel oli wälja töötatud paadisadamate projekt, mis ka wastu wõeti ja kewadel teostamist oleks pidanud leidma. Suurwee tagajärjel olid aga jõekaldad wee all ja paadisadamate omanikud ei saanud wastawaiele töödele asuda. Nüüd tuleb selle nõude täitmine kuni edaspidiseni edasi lükata.

Paadisadamatele on aga tehtud korraldus, et nad peawad korda seadma sadama pärwed: mootorpaadi sadama pärwed peawad kaitstud olema tugewate kaitsepuudega, kuna teised pärwed wõiwad ilma nendeta olla. Iga pärw peab wastama teatud kandejõule, mida proowitakse sellekohase komisjoni poolt raskuste pealeasetamisega.

Kontsert-jumalateenistus.

Kontsertjumalateenistus Pauluse kirikus on taetwaminemisepühal kell 7 hom., esineb peale seminari koori ja orkestri, solistina hra Lipp. Juhatawad hrad J. Kärt ja A. Kiiss. Jumalateenistust peab õpet. A. Habicht.

Tartu linna aastaraamat trükiwalmis...

Tartu linnawalitsuse tegewuse aruanne 1929. ja 1930. aastast ühes lühikese ülewaatega ka eelmisest Eesti iseseiswuse aegsetest tegewusaastatest ilmub käesolewa suwe lõpul. Raamatu kaasas ilmub ka osa Tartu korteriolusid käsitlewast teosest, kuna seda teost kokkuhoiu mõttes eriraamatuna wälja ei anta.

Aastaraamatu käsikiri on juba walmis, kuid tahetakse weel ära oodata mõningaid aruandeid 1930. aastast, et raamatut täiendada. Need aruanded saabuwad 1. juuniks. Aastaraamat saab warustatud rohkete ülewaatlikkude diagrammidega, ja tabelitega, mille koostamisel on linna statistikabüroo juhataja A. Isotam kauemat aega töötanud. Aastaraamat käsitleb peale muu statistilise materjali wäga mitmesuguseid linna wiimase aja eluawaldusi.

Linnawolikogu koosolek esmaspäewal.

Linnawolikogu korraline koosolek on kokku kutsutud esmaspäewaks.

Päewakorras on muuseas linnapanga direktori, abidirektori ja abidirektorite kahe asemiku wälimine, diskonto-komitee ja panga rewisjonikomisjoni wälimised. Peale mitmesuguste wälimiste ja wähemate küsimuste linna mõisate ja talude müümise küsimus; Karlowa mõisa südame krundi tükeldamise kawa kinnitamine ja krundi osade müümise küsimus ning palwed.

Arwustaja ei kannatanud wälja!

Kui „Wanemuises“ mässasid wangid ja lasti rewolwrit.

John Wexley „Surmamõistetute wangla“ esietendus „Wanemuises“ leidis waatajate poolt wäga mitmesuguste wastuwõitu. Ühed kiitsid tükki kui waheldust ja närwewapustawat wahepala magusatele ja magushapudele operettidele, kuna teised jälle kurjustasid, et olewat liig mõjuw tükk, ajawat hirmu peale ja figi otsa eite. Wiimaste hulka kuuluwad ka mõned arwustajad, keg nüüd oma read awaldanud, kus weel tagant järele ridade wahelt hirmujudinaid tunda wõib, „W. Maa“ arwustaja (tõenäoliselt H. Wisnapuu) algab oma ridu ironiseerides:

„Tuleb pidada huwitawaks katseks wõluda ja tõmmata teatripublikut elektritooli, kägistamiste ning lausa rewolwrist tapmisega. Kui see katse ei õnnestu, kui tapmistetükk kasfat ei tee ning teatrit ei päästa, siis wõiks proowida weel poomisega, mis kestaks 3 waatust, wõi wägistamisstseenidega nii umbes 4 waatuse ulatuses.

John Wexley näidend on kirjutatud ameerika peenendamata närwidele, sensatsiooni ja kõmu läbi nürinenud erkudele. On wägagi kaheldaw, kas meil on tarwis pidada staatilisel 3 waatuse ulatuses teatripublikut elektritooli, kägistamise ning rewolwritule masendawa mõju all, ilma et mingisugune kõrwalemotsioon wõiks tekkida“.

Arwustaja arwab, et surmanuhtluse wastast propagandat wõiks teha wähesema rewolwritulega. Näidend mõjunud masendawalt, algusest lõpuni.

„Tagajärjeks aga on see, et kui alguses närwid on wastuwõtlikud kaasaelamiseks, siis esimese pika waatuse kestes müritakse need elektritoolile wiimise eelmeeleolude ja ettewalmistustega seewõrra, et lõpuks mäss ja tapmised rewolwrist ei awalda enam mingisugust mõju. Näidend jääb igawaks, ootad lõppu.“

Hoopis wastupidisel arwamisel on aga „Päewalehe“ arwustaja J. S. (J. Semper).

„Teise waatusega tuleb tegewustikku äkiline pööre: ootamatult kägistatakse läbi wõre waltwur, wangid pääsewad kongidest wälja, algab mäss. Ülejäänud waltwurid arreteeritakse ja hoitakse panitwangideks, wälistelt wangla piirajailt nõutakse waba läbipääsu ja kui seda ei saada, hakatakse ükshaawal maha laskma wantwange. Nii siis täielik surmatants näitelaual. Selles werises lahinguitseenis on juhust näha põnewaid üleminekuid kaastundmusest halastamatuseni, seltsimehelikkusest umbusaldusseni. Mängus on tegemist wastu seina seatud inimeste wiimsete eneseawaldustega. See on riskantselt ahtake riba, millele autor oma tegelased on paigutanud, kuid ebausutawate wäärtusteni pole siiski laskuud, kui wõtta aluseks reaalsuse lähtekoht.“

Üldiselt kirjutab sama arwustaja näidendi kohta weel järgmist:

„Imelik maa see Ameerika! Metodismi, baptismi ja muid usulahkusid lõpmata palju, piibel hotellitoa laual, aga seaksamas lintschimine ja muud werised kombed. Jumalasõna kõrwuti elektritooliga. Äärmine puritanism, kõlbluseelarwamused ja samas roimajanu reportaažhis ja ka kirjanduses. Eks E. Poe'lt ole pärit kõige õudsemad jubedusjutud, wiirastused, mis wõiwad tekkida ainult allasurutud sadismi instinkidest; eks samast lättest woola wälja puritaanlasest romaanikirjaniku N. Hawthorne'i piinlemisteensuste kirjeldused. Th. Dreiseri „Potisepa käsi“, mida wõis näha Riia wene trupi etendusel, pakkus haiglast lapsewägistajat, O'Neill'igi draamad pole wabad sest salajasest wägiwalla imetlusest. Wexley aga toob sensatsioonijanusele publikule seda, mida muidu mitte igaüks ei saa näha ega tunda: wangla miljöö ja elektritooleelseid elamusi.

Näitelawa on muudetud kongide reaks („Wanemuises“ ehtsast rauast, nagu lausus teatri reklaam ja nõestas wangiwahi kepi klõbistamine trelle pidi näidendi alguses). Kongiswiibijad, surmamõistetud, teineteist ei näe, küll aga wõiwad nad omawahel kõnelda, isegi kabet mängida. Kõrwalkambris asub hukkamisruum, kus inimpraadimiseks kulub üks wõi koguni kaks korda kümme sekundit: seks juhuks wäheneb walgus kongides ja surmamõistetud kuulewad üdini läbilõikawat surinat. Selliste waatlust wõib pakkuda ainult meie sajandi tehnilisel kõigiti eeskujulik inkwisitsioon.“

Teater ja muusika.

„Wanemuises“ täna „XYZ“.

Klabundi „mäng kolmekesi“ on wäga weetlew ja graatsiline komöödia. Noor komtess on üksi kodus oma wanemate maalossis. Seal külastab teda üks weider tüüp, kes esitab ennast suurema siidi importäri esindajana ja kellel oma algupärasusega õnnestub wõita komtessi südame. Mõlemad laulatuwad salaja ja pögenewad wälismaale. Seal nad wõtawad ametisse teendri, kes... kuid nüüd läheb asi juba keerulisemaks ja seda on parem waadata kui lugeda. Lõbus õhtu on kindlustatud.

Esinewad: prl. E. Reinik, hrad W. Lind, E. Nüssik, E. Räätsep. Näitejuht W. Mettus. Saal on oma mõõtudelt wähendatud, nii et müügil on ainult esimene pool. Piletihinnad 40—110 senti, üliõpilastele igale poole 60 senti, õpilastele 35 senti ühes riidehoiuga.

Lauupäewal aland. hindadega „Surmamõistetute wangla“.

Haruldaselt mõjuw tükk läheb laupäewal kolmat korda. Piletihinnad 40—110 senti. Nende hindadega läheb tükk lõpuni, nii et odawamaid ei maksa oodata. üli- ja kooliõpilaste piletid maksawad.

Wene lauluga ümber Euroopa.

Tuntud wene rahwalaulude ettekandjad õed Werjetkinid wõtawad autos ette sportlik-kunstilise turnee ümber Euroopa. Eestisse jõuawad õed Werjetkinid kas 15. wõi 16. mail ja annawad esimese kontserdi Walgas. Järgneb Petseri, Tartu, Narwa, Tallinn, Wiljandi ja Pärnu.

Pääsetähed eelmüügil.

„Cantate Domino“ lastekoori harjutus on neljapäewal kell 4 p. l. Wallikraawi tän. 23. Wäljaõõdu küünu'e pärast kõikide ilmunine tarwilik.

Ülikool.

Rahwasteliidu

juures olewa waimulise koostöötamise komisjoni Eesti rahwusliku osakonna koosseis on ülikooli nõukogu poolt aja möödumise puhul ümber walitud.

Osakonda on walitud järgmised kaheksa liiget: rekt. prof. J. Köpp, professorid P. Kogerman, G. Suits, L. Puusep, A. Piip, K. Schlosman, A. Saareste ja ülikooli raamatukogu juhataja Fr. Puksow. Walitute ameti aeg kestab kaks aastat.

Gustaw Suits — prof. ordinarius.

Ülikooli nõukogu walis oma koosolekul 12. mail Eesti ja üldise kirjanduse õppetoolile korralisks professoriks Gustaw Suitsu, kes seni sellel õppetoolil teotsenud erakorralise professorina. Samal koosolekul waliti erakorraline prof. Karl Saarman kriminaalõiguse- ja protsessi korralisks professoriks; loomatertsihoiu ja piimahügieeni dotsent dr. med. wet. Elmar Roots samale õppetoolile erakorralisks professoriks ja loomaarsti teaduskonna kirurgia dotsendi kohustetäitja loomaarst Joh. Tomberg samale õppetoolile dotsendiks.

Ülikooli rektor prof. J. Köpp

on praegu haige, tema kohuseid täidab prorektor H. Jaakson.

Tartu kinod.

„Apollos“

praegu jooksew film tahab käsitleda tükkest Wene ajalugu tsaar Aleksander 3. ajast. Hoogsalt arenew sündmustik intriigidega pehmeloomulise isewaliseja ümber, kelle ministrid tema asemel karmikäeliselt waliitsewad, pisut romantikat noore waliseja „riikliku lubamatute armuseiklustega jne. teewad pildi jälgimise huwitawaks, kuigi näitlejatelt oleks oodanud paremat Wene hingeelu tundmist.

Kiriklikud teated.

Peetri kirik. Taewaminemisepühal kell 5 p. l. liturgiline jumalateenistus laululehtedega. Osa wõtab piktkonna meeskoor. Õp. G. Rutopõld.

Pauluse kirik. Taewaminemisepühal kl. 7 hom. laulujumalateenistus laululehtedega (à 15 int.) Tartu õpetajate seminari laulukoori ja sümf. ork. kaastegewusel. Laululeht pääsetähena. Sissetulek on määratud koguduse maja ehitamise heaks. Õp. Habicht. Kell 10 hom. jumalateenistus ilma armulauata. Õp. Knüpffer.

Metodisti kirik. Taewaminemisepühal jumalateenistused kell 10 ja kell 5 p. l. — „Ühisabi“ ja Päästearmee sõj. töö toet. koosolek on Lina tän. koolimajas Immanueli baptisti kog. korraldusel. Laulab wanaleste koor, koguduse laulu- ja mängukoor, pasunakoor, laululehed. Algus kell 5 p. l. Õp. A. Kumm.

Tartu turg.

Ainete pakkumine turul elaw.

Maal hoogjalt käimasolewast põllutööst hoolimata on nende päewade sees aineid rohkesti müügile toodud. Kolmapäewal oli maarahwa turul ülimapaistwas rohkuses müügil näha rukkijahu, kaeru ja kartuleid. Rukkijahu ja kaerte hinnad olid samad, mis eelmisel nädalal, kuna kartuliie hind wähe odawam tundus. Nii müüdi wäikseidsinisejd 1,80—2 kr. ja walgeid 1,20—1,25 kr. kott.

Lihaturul oli keegi maamees oma hästinumatud ja raskekaaluliisest tapetud seast nende päewade sees saanud tänawuse aasta kohta rekordhinna — 60 s. kg. Muidu aga kõikus tapetud sigade sisesostuhind 55—65 s. ümber kg. Laudadel müüdi sealiha 55—75 s. kg, ühes arwatud pekk, ja sea päidejalgu 25—35 s. kg. Sulatamata ploomiraswa 80—85 s. kg, wasikaliha 25—50 s. kg jne.

Kalaturg kõigi meie jõgedes ja järwedes leiduwate kalasortide poolest rikkalikum kui harilikult. Hinnad kaladel weelgi odawamad kui nädal tagasi. Hawid 20—25 s. kg, elusheinad 30 s. kg, latikad 15—30 s., ahwenad 10—20 s., särjed 8—10 s., sudakad 40—50 s., kooruskid 10—12 s., tindid 8 s. ja säinad 20—25 s. kg.

Piimasaadusteturg rikkalik. Taluwõi 60—70 s. 400 gr, meierite wõi 75 s. 400 gr, rõõsikiim 9 s. l., hapukiim 4—5 s. l., kohukiim 13—20 s. l. ja juust 15—75 s. 400 gr. Rohkesti oli müügil kanamune ja nende paarist maksseti 7—9 s.

Rikkalikum kui eelmisel nädalal oli seekord ka heinaturg: ristikheinad maksid 75—115 s. 16 kg, luha- ja aruheinad 40—90 s. 16 kg.

Küttepuude hind püsib endine.

Sport.

Täna awatakse spordiwäli.

14. ülp. awatakse linna spordiwäli Tallinna tänawal üldiseks kasutamiseks. Korraldustööd on lõppenud ja wastaw komisjon ning linnawalitsuse esitajad waatasid teisipäewa õhtul korraldustööd üle ning tunnistasid selle wastuwõetawaks. Spordiwälja sisseküü on atwaramaks tehtud, jooksu- ja hüpperajad korda seatud; kodukord on mitmele poole wälja pandud. Komisjon palub kõiki organisatsioone, kes spordiwälja kasutawad, oma liikmetele tutwustada kodukorda ja kinni pidada määratud tunnikawast.

S.-s. „Kalewi“ wõimlejaid

palutakse ilmuda ülikooli wõimlasse pühap. kl. 11 e.l. pildistamiseks.

Jalgpallihooaja awamine.

Neljapäewal kell 4 p.l. peetakse saksa kultuuromawalitsuse spordiwäljal (Käsitööliste Seltsi aias) hooaja esimene jalgpallimõistlus. Kohtawad saksa wõimlemiseselts ning juudi s.-s. „Makkabi“ meeskonnad.

Esimesed kergejõustiku wõistlused.

Tartu Kalew korraldab 16. ja 17. mail esimesed kergejõustiku wõistlused, millest on lubanud osa wõtta kõik paremad kohapealsed kergejõustiklased ning Tallinnast wanameister Karla Laurson, kes praegu päris heas wormis. Peale selle loodetakse näha ka uut kuulitõuke „tähte“ Wiidingut. M. Prosit esineb juba seekord pealinnalasena „Spordi“ wärwes.

Täna tänawa teatejooks.

Läbilinna teatejooks 10×600 m peetakse Kalewi korraldusel 14. mail kell 12. Osawõtuks on registreeritud suurtükiwäe 3. ja 4. gruppide ning Kuperjanowi üksiku pataljoni ja Tartu Wõimlemise Seltsi meeskonnad. Kalewi poolt esinewad kergejõustiklaste ja poksijate meeskonnad. Wõistlejate kogumine kell 10,45 Tallinna tänawa spordiwäljale, kus jooksu algus ja ka lõpp.

Spordiwälja kasutamise kawa.

Kuna spordiwäli awatakse, on kindlaks määratud ka selle kasutamise kord, millest kindlasti palutakse kinni pidada. Praegu on kasutamiskord järgmine: pühap. kl. 9—11 11 kaitseliit; kl. 11 11 kuni 12 E.A.S. kl., Kalew, T. N. S. üh., kl. 12—1/2 2 naiskeskkoolid ja gaidid. Esmasp.: kl. 9—11 11 — garnison, 11 11—12 — N.M.K.ü.; kl. 12—1/2 2 — õhtugümn., 3—1/2 5 — wähemusrahw. koolid, 1/2 5—6 Treffneri gümn. ja seminar, kl. 6—1/2 8 Tööstus- ja majandusõpil. kool, Taara; kl. 1/2 8—9 T.W.S. ja Makkabi. Teisip.: kl. 9—12 kaitseliit; kl. 3—1/2 5 — naiskeskkoolid; kl. 4,30—6 Pol. s. r.; kl. 6—7,30 — kom. gümn., reaalgümn. ja E.A.S.K.; kl: 7,30—9 Kalew, üENü. Kolmap.: kl. 9—12 garnison, 11—1,30 õhtugümn. kl. 3—4,30 — kom. gümn. ja reaala.; kl. 4,30—6 Treffn. ja seminar; 6—7.30 — ü.E.N.üh. ja noori. üh.; kl. 7,30—9 skaudid ja noorkotkad; neljap.: kl. 3—4.30 — tehnika ja kommertsg.; kl. 4.30—6 wähemusr. koolid; kl. 6—7.30 E.A.S.K. ja Taara; kl. 7.30—9 Kalew ja Makkabi. Reedel — kl. 9—10.30 — kaitseliit; kl. 10.30—12 N.M.K.ü.; kl. 12—1.30 õhtugümn.; kl: 3—4.30 naiskutsek.; kl. 4.30 kuni 6 Pol. S. R.; kl. 6—7.30 — Treffn. gümn. ja tööstus ja majand. koolid; kl. 7.30—9 ü.E.N.ü. ja T.J.Kl. Laup:: kl. 9—12 garnison, kl. 3—4.30 — Taara ja reaalgümn.; kl. 4.30—6 E.A.S. Kl. ja seminar; kl. 6—7,30 — Kalew ja T. W. S.; kl. 7.30—9 skaudid ja noorkotkad.

Toimetusele saadetud kirjandus.

Aed nr. 5. — aianduse ajakiri maikuu number mitmekesise sisuga.

Hoowihma wõimalus.

Neljapäewal merel kõwapuhangulised, maal keskmise kiirusega lääne- ja edelatuuled. Rünkpilwirus, kohati hoowihma wõimalus, temperatuur suurema muutuseta.

ülewaade kolmapäewal, 13. mail.

Eilne Norramere madalrõhkkond liikunud keskkohaga Norra looderannikule. Tema äärmiinimum ulatub üle Põhjalahe ja Läänemere Poolasse ning suundub idapoole. Wiimase wihmasajud Poolas, Ida-Leedus ja Ida-Lätis. Kõrgerõhkkond waldab Neli- ja Lõuna-Euroopa. Temperatuur kogu Euroopas mõne kraadi wõrra tõusnud. Eestis oli eile keskpäewal 10—16 kraadi, öösel 2—8 kraadi ja täna hommikul 7—12 kraadi sooja. Eile pärast lõunat ja öösel sadas Lääne- ja Kagu-Eestis ning saartel kerget wihma.

Wastutaw toimetaja Oskar Mänd.
Wäljaandja Eesti Kirjastus-Ühisus „Postimees“.
Trükitud „Postimehe“ trükikojas, Tartus.

Kreenholmi Puuvillasaaduste Manufaktuuri Osaühisus.

Bilanss 1. jaanuaril 1931. a.

Aktiva		Passiva	
Maa ja mets	1.861.997.10	Põhikapital	12.000.000.—
Ehitused ja masinad	47.901.475.47	Tagavarakapital	168.571.73
Kassa	103.407.64	Mitmesugused fondid	305.889.51
Aktsiad ja ettevõttest osavõtmine	1.211.509.09	Kustutuskapital	41.149.541.46
Liikuv varandus	246.356.47	Obligatsioonikapital	6.801.655.—
Deebitorid	4.260.573.98	Kustutusele langenud, mitteesitatud obligatsioonid	492.345.—
Saadused ja materjalid	4.693.417.89	Kreeditorid	6.506.269.37
Kautsjonid	7.294.000.—	Ülekanded	82.555.85
Ülekanded	92.635.33	1930. a. kasu	158.545.05
	67.665.372.97		67.665.372.97

1930. a. kasude ja kahjude arve.

Sissetulek	17.487.025.96
Väljaminek	17.328.480.91
	158.545.05

Korteripakkumised

Mõbleeritud tuba on saada. Sealsamas pehme mööbel müüa. Tolstoi 11—4.

Korter 2-toaline korter

Korter, kahe toaga on ära anda. Vladimiri tn. 28.

Tuba üürile anda. Põik tn. 13—1.

Korterid, 5-toaline, Küütri tän. 3 ja 4-toaline, Tööstuse tn. 5, välja üürida. Küsida adv. Sõrra'lt, Raekoja 10.

Müük suurel ja väiksel arvul. — Hinnad eriti soodsad.

Rootsi „RADIUS“ HÕÕGLAMBID JA LATERNAD eriti tugeva valgusega, alates 200 küünlast. Vähese petrooleumi tarvitusega. — Kõlbulised iga ilma, koha ja töö jaoks. — Iseäranis otstarbekohased kalapüügil, kanalates, lautades, töökodades, äriruumides, seltsimajades j. n. e.

A-S „D. MIRWITZ & P“ Tartus, Raekoja tän. 6.

Hea puhas möbl. tuba, erasissekäigu ja elektrivalg. ära anda Tähe tn. nr. 9, k. 3, teine kord.

Kesklinna 2 möbl. tuba erasissekäiguga kas elamiseks ehk bürooks välja üürida. Küsida Vana t. 8, k. 4.

Würtsipood ära anda vähese kauba ja pruugitud sisseseadega. Ühtlasi välja rentida heinamaa linna juures. Suusõnaliselt Karlova 38.

Kaupluse ruumid ühes elukorteriga, sünnis ka pagarile, üürile anda. Vladimiri tän. nr. 3—3.

Elwas Joh. Sepa rohu- ja värvikaupl. müügil „Postimehe“ üksiknumbrid.

Ära anda intelligent väiksele perekonnale korter, 3 tuba, kõrvalruum. ja varustusega. Tähe tn. 28—2, kl. 3—4 p. l.

Mööbliäri G. POCK Tartus, Lossi tän. nr. 12, telef. 7-41. Omanik J. Sadde. Ruumipuudusel odavasti müüa: moodsad magamis- ja söögitoa sisseseaded, tamme-, saare- ja kasepuust, saalimööbel «Napoleon», «Modern», kabinetimööbel, Türgi diivanid ja kuschetid, mitmesug. kappe, kummuteid, laudu, tamme- ja kasepuust toole, viinitoole jne. — Tellimised täidetakse täpselt.

Wäike tuba välja üürida Vabaduse tän. nr. 21—2.

Soe, päikesepaisteline korter, 4 tuba ja köök, elektrivalg. Puiestee tn. 35—2.

Vajatakse hästi mõbleeritud tuba Kivisilla raioonis. Pakkumised saata sõn. „P. G.“ all.

Kuulus HIROMANT Kabdul-Demelov peatub ainult lühikest aega. Turu tän. nr. 75, kort. 4.

Tartu Äriteenijate Ühing
korraldab laupäeval, 16. mail s. a.
Bürgermusse seltsi saalis
oma liikmetele ja nende külalistele
KINNISE
Kevad-peo
sega eeskavaga.
Algus kell 9 õhtul. Peotoimkond.

Autobuse-ühendus Tartu-Oiu-Viljandi.
Väljasõit Tartust igapäev kell 16 Riia tän. jaamaplatsilt ja Viljandist „Grand Hotel" võõrastemaja eest.
Liinipidaja.

Suvise maasõitude hooaja alguse puhul toimetab igasugu seid ameti-, äri-, puima- ja lõbu-
sõitusid
maale mööduka tasu eest uus mugav 6-silindr. luksus valge lipu tõldauto Chevrolet
B-296.
Alaline seisukoht Laia ja Rüütli tän. nurgal. Kaine ja viisakas juht.
Austusega: J. Keert.
Palun välja lõigata. Endise takso B — 256 omanik.

Minu äri asub nüüd
Küütri tän. 7
(enne Jakobi 16). — Töö kiire ja korralik. Hinnad mõõdukad.
Austusega rätsepmeister J. Stieglitz.

Mootor-purjek
„TORMILIND"
on üüesti remonteeritud ja võtab oma peale kõiksugu kauba vedu Tartust igasse Peipsi sadamasse ja tagasi mõõdukate hindadega. Lähemaid teateid saab Tartus, Uusturg 12—2, kella 8—10 e. l. ja 4—6 p. l. Telefon 6-63.

Tööotsimised

Korralik maanoormees, 25 a. v., otsib kohta
maale sulaseks
või tööde juhtijaks. Olen ennemalt talutöid iseseisvalt juhtinud. Palun peremeestel teatada slt. „Maa noormees".

Veel enne pühi
õmmeldakse
mantleid, kleite ja laste riideid. Õnne tn. 20—4.

Karja
soovib minna vanem naisterahvas väiksema karja peale. Jaama tn. 73—8.

Noor, intelligent
majapidajanna
ausast perek., kodumajanduskooli lõpet., heade tunniste. ja praktikaga
vajab wastavat kohta
maale ehk linna. Tunneb täiel. söökide valmist., võib iseseisvalt juhtida suuremat majapid. igasugustes kodudes ja suurem. taludes. Oskab ka õmmelda. Nõus ärasõiduks. Pakk. slt. „M. T." all.

Võtan vastu
maalritöid,
välimisi ja sisemisi. Hind kokkuleppel. Roosi tn. 41—2.

Tarvis
tingsepatöölist
ümberpöörd. töödele. Aasta läbi töö. Teada saab Kauba tn. 15—15, kella 7—8 e. l. ja 7—8 p. l., Tartus.

BALTI PÄÄSTESELTS Palume välja lõigata
EESTI RANNASÕIDU LIIN
Tallinnas, Viktooria sild nr. 3. Telefon 306-85.
1931. A. SÕIDUPLAAN
Ühendust peavad I-klassi reisijate ja kaubaveo aurulaevad:

a-l. „EESTIMAA" Tallinna-Rohusadama-Kuivastu-Kuresaare liinil.

Maksev 15. maist kuni 15. septembrini.
VÄLJASÕIT:
Rohusadamast üle **Kuivastu Kuresaare** iga teisip. ja laup. kell **23**
Kuivastust — Kuresaare iga keskn. ja pühap. kl. **2.30**
SAABUB:
Kuresaare . . . . . iga keskn. ja pühap. kell **9**
VÄLJASÕIT:
Kuresaarest üle **Kuivastu Rohusadama** iga esmasp. ja keskn. kell **17.30**
Kuivastust — Rohusadama „ „ „ „ **23**
SAABUB:
Rohusadama . . . . iga teisip. ja neljap. kell **3**

Maksev kuni 15. maini ja peale 15. sept., kuni jääolud lubavad.
VÄLJASÕIT:
Tallinnast üle **Rohusadama ja Kuivastu Kuresaare** iga laup. kell **8**
Rohusadamast üle **Kuivastu Kuresaare** iga laupäeval kell **23**
Kuivastust — Kuresaare iga pühapäeval kell **2.30**
SAABUB:
Kuresaare . . . . . iga pühapäeval kell **9**
VÄLJASÕIT:
Kuresaarest üle **Kuivastu ja Rohusadama Tallinna** iga keskn. kell **14**
Kuivastust — Rohusadama iga keskn. kell **22**
Rohusadamast — Tallinna iga neljap. kell **5**
SAABUB:
Tallinna . . . . . iga neljap. kell **13**

Märkus: Suvekuudel kaks korda kuus sõidab **a/l. „Eestimaa"** neljapäeva hommikul Rohusadamast edasi Tallinna. Saabub Tallinna samal päeval kell 13. Samuti kaks korda kuus, s. o. 16. ja 30. V, 13. ja 27. VI, 11. ja 25. VII, 8. ja 22. VIII, 5. ja 19. IX sõidab **a/l. „Eestimaa"** Tallinnast üle Rohusadama-Kuivastu-Kuresaare laupäeval kell 10. Iga teisipäeva õhtul võtab **a/l. „Eestimaa"** Kuivastus **a/l. „Grenen'iga"** Pärnust tulnud reisijad ja kaubad peale Kuresaare edasiviimiseks. Õhtune reisijate rong, mis Tallinnast välja sõidab suvise sõiduplaani järgi kell 17.30, viib reisijad Rohusadama, kuna hommikune Haapsalu rong toob reisijad ja kaubad Rohusadamast Tallinna ja teistesse raudtee jaamadesse.

a-l. „DAGMAR" Tallinna-Kärdla-Heltermaa-Taaliku-Triigi-Sõru-Kihelkonna liinil.

Maksev kuni 1. septembrini.
VÄLJASÕIT:
Tallinnast — Kärdla . . . . . iga neljapäev kell **7**
Kärdlast — Taaliku . . . . . „ „ „ **20**
Taalikult — Triigile . . . . . „ reede „ **6**
Triigilt — Sõrule . . . . . „ „ „ **10**
SAABUB:
Sõrule . . . . . „ „ „ **11**
VÄLJASÕIT:
Sõrult — Triigile . . . . . iga laupäev kell **20**
Triigilt — Taaliku . . . . . „ pühapäev „ **5**
Taalikult — Heltermaale . . „ „ „ **11**
Heltermaalt — Kärdla . . . „ „ „ **14**
Kärdlast — Tallinna . . . . . „ „ „ **23**
SAABUB:
Tallinna . . . . . iga esmasp. kell **7**

Maksev 1. sept. kuni jääolud lubavad.
VÄLJASÕIT:
Tallinnast — Kärdla . . . . . iga neljapäev kell **7**
Kärdlast — Taaliku . . . . . „ „ „ **20**
Taalikult — Triigile . . . . . „ reede „ **6**
Triigilt — Sõrule . . . . . „ „ „ **10**
SAABUB:
Sõrule . . . . . „ „ „ **11**
VÄLJASÕIT:
Sõrult — Triigile . . . . . iga pühapäev kell **15**
Triigilt — Taaliku . . . . . „ esmaspäev „ **4**
Taalikult — Heltermaale . . „ „ „ **10**
Heltermaalt — Kärdla . . . „ „ „ **13**
Kärdlast — Tallinna . . . . . „ „ „ **22**
SAABUB:
Tallinna . . . . . iga teisipäev kell **7**

Märkus: Kaks korda kuus jätkab **a-l. „Dagmar"** oma tuurreisu Sõrult üle Panga, Ninase, Vaigu Kihelkonda. Sõidab Sõrult välja reede kell 14 ja Kihelkonnalt tagasi laupäeval kell 8.

a-l. „GRENEN" Tallinna-Heltermaa-Kuivastu-Virtsu-Kuresaare-Pärnu liinil.
Maksev 29. maist alates.

VÄLJASÕIT:
Tallinnast — Heltermaale . . iga reede kell **8**
Heltermaalt — Kuivastu . . . „ „ „ **18**
Kuivastust — Virtsu . . . . . „ „ „ **22**
Virtsust — Pärnu . . . . . „ laupäeval „ **1**
SAABUB:
Pärnu . . . . . „ „ „ **8**

Märkus 1: Kaks korda kuus s. o. 22. V, 5. ja 19. VI, 3., 17. ja 31. VII, 14. ja 28. VIII ja 11. IX sõidab **a/l. „Grenen"** Tallinnast üle Heltermaa — Kuivastu-Virtsu-**Kuresaare-Pärnu.** Saabub Kuresaare laupäeval kell 8. Sõidab **Kuresaarest-Pärnu** pühapäeval kell 8. Saabub Pärnu pühap. kell 15.

VÄLJASÕIT:
Pärnust — Virtsu . . . . . teisip. (v. märk. 2) kell **8**
Virtsust — Kuivastu . . . . . „ „ „ **14**
Kuivastust — Heltermaale „ „ „ **17**
Heltermaalt — Tallinna . . „ „ „ **21**
SAABUB:
Tallinna . . . . . kesknädalal **7**

Märkus 2: Samuti 2 korda kuus 18. V, 1., 15. ja 29. VI, 13. ja 27. VII, 10. ja 24. VIII ja 7. IX sõidab **a/l. „Grenen" Pärnust üle Kuresaare** Virtsu-Kuivastu-Heltermaa-Tallinna. Sõidab Pärnust välja esmaspäeval kell 8. Saabub Kuresaare esmaspäeval kell 15. Sõidab Kuresaarest välja teisipäeval kell 8.

Agendid: **Haapsalus:** E. Laine, Posti tän. 21, telef. 107. **Kuivastus:** T. Kolk, Kuivastu sadam, tel. 8. **Kuresaares:** A-S. Joh. Kahu ja Ko., Kauba tän. 14, tel. 5. **Pärnus:** H. D. Schmidt, Pühavaimu 8, tel. 93. **Virtsus:** J. Kott, Virtsu sadam, Kõmsi, tel. 5-bl. **Kärdlas:** M. Schmidt, Kalevi vabr., tel. 13. **Kihelkonnal:** M. Höbenik, tel. 15. **Pangal:** T. Kauber, telef. Mustjala 3. III. **Ninasel:** J. Pölder, telefon Mustjala 4. **Heltermaal:** J. Tõsine, Heltermaa sadamas. **Taalikul:** J. Ammermann Otti mõis, Orissaar, tel. 5-d. **Triigil:** G. Medri, Leisi alev. **Sõrul:** P. Leisberg, üle Emmaste, telef. 4-c.

Riigi Keskarhiiv (Tartus, Hetseli t. nr. 1)
annab välja Keskarhiivi ruumes 28. mail 1931. a. kell 10 hommikul
teistkordsel kinnisel vähempakkumisel
umbes 600 ruumimeetri küttepuude veo Ropka laduplatsilt (Ahja jõel) Tartu, ühes lotjadesse ja välja laadimisega, Keskarhiivi õuele vedamisega (Hetseli t. 1) ja ülesladumisega ettevõtja kulul. Lähemad teated antakse R. Keskarhiivi kantseleis iga tööpäev kl. 9—1.

Pakkujatel tuleb enne kl. 10 hom. 28. mail s. a. esitada komisjonile kinnises ümbrikus tempelmaksustatud (50 senti) pakkumised, äratähendades 1 ruumimeetri veohinna.

Pakkumise kindlustuseks tuleb pakkujatel R. Keskarhiivi kassasse kr. 100.— enne pakkumise algust sisse maksta.

RIIGI KESKARHIIV.

Vajatakse savihoone
ehitusmeistrit.
Kaupa tulla tegema Ropka vallamaja juurde. Senise töö kohta tõendused tarvilikud.

Teen igasugu
traatvõrku ja kanaaia
kudumise töid tellija kui ka omast traadist. Hinnad võistlemata odavad. Tartus, Elisabeti tän. 2.

Lauamaterjalide oksjon.
Suusõnalisel enampakkumisel
müüakse 22. mail k. a. kell 12 Riigi metsatööstuses, Tallinnas, Falkpargi tn. 4:
Kastre lauatehasest umbes 390 thm. servatud okaspuu laudu ja otsi, 3 üksuses, alghindadega 23 kuni 8 krooni tihumeetrist.

Pakkumisest osavõtjail tuleb 10 % pakutava üksuse koguhinnast oksjoni komisjonile kindlustuseks sisse maksa. Lähemaid teateid müüdavate materjalide kohta saab Riigi metsatööstuselt ja Kastre lauatehase juhatajalt.
Riigi metsatööstus.

Tartu linna elektrijaama juhatus
teatab, et pühapäeval, 17. mail, ja teisipäeval, 26. mail s. a., kella 3 hommiku kuni kella 12 päeval nii alalis- kui ka keerdvooluvõrgu piirkonnas liini remondi pärast
vooluandmine katkestatakse.
Elektrijaama juhatus.

Jalgrattaid, osasid ja kumme
soovitame tunduvalt alandatud hindadega. — **Jalgrataste emaillimine ja parandamine.**
Firma Otsing Rüütli tän. 13, telef. 3-82.

Kõige suurem valik
TAPEETE
15 sendist alates rull. — **Paberiäri „KODUMAA"** Tartus, Aleksandri t. nr. 10. — Kaupmeestele hinnaalandus.

ODAV • PRAKTILINE • NÄGUS
Originaal eestipärane
kirjaplokk
Suures valikus, üksikult ja jällemüügiks.
Postpaber ja ümbrikud:
mappides, ümbrikkudes, karpides.
Postpaber 100 pgn. pakis
jällemüügiks ajakohane valik.
HINNAD SOODSAD.
„Postimehe" raamatukpl.
Tartus — Suurturg nr. 16.

Suurel ja väikesel arvul
pergament-paberit
soovitab odawasti
„POSTIMEHE" raamatukauplus,
Tartus, Suurturg 16.

Lugege „Terwist"

Tööpakkumised

Lohusuu Tarvit. Ühisus vajab kautsjonivõimelist
ärijuhti.
Valimine 17. mail 1931. a. kell 2 p. l. ühisuse majas.

Välja anda vähempakkumisel
taluhoonete ehitus.
Teateid saab Tiigi tän. 40.

Sepa-lukusepa
õpipoissi
on tarvis Karlova tän. 71.

Puhvetisse vajatakse
preilit,
kes valdab kolm kohalikku keelt. Soovitused tarvilikud. Tiigi tän. 62.

Tarvis
rätsepa käealust
meestööle. Soola 16—10.

Vajan viisakat
ettekandjat.
Hotellrestoraan de Russie. Tartu, Aia 10.

Õmbleja vajab
käealust ja õpilast.
Filosofi 10—3.

Vajan meiereisse
naisteenijat.
Kauplemine 19. mail s. a. Jõe tän. nr. 10, kella 16—18.

Vajatakse maale
tüdrukut, karjatüdrukut
ja lapse juure
vanemat inimest.
Kaupa tehakse 14. mail kl. 10—12, võõrastemaj. „Valk", Tartus.

Õmbleja vajab kohe vilun.
töölist,
kes ka mantli tööd tunneb. Jakobi tn. 22.

Ostmised

Rauatreipinki,
2—3 m pikk, soovitakse osta. Pakkumised saata: Peter Vissel, Rõuge, Sadra postk.

Soovin osta ehk rentida
põllutoru pressi.
Üles anda kirjalikult selle lehe talit. „Põllutoru" all.

Soovin osta pruugitud
lapsemantrit.
Teatada Liiva tän. 32.

Soovin osta ehk rentida
hõõglimafinat.
Puurmani, Ausi postkast, J. Martis.

Tõldauto A 1241 sõidab reedel 15. skp.
Tartust—Viljandi
ja võtab reisijaid kaasa. Sõiduhind 5 kr. Ärasõit Tartust postijaama eest kell 4 p. l.

Kes tahaksid tulla kaasa
pitsemale maitsele,
jala või jalgratastel läbi kodumaa? Soovitav, kui oleks fotoaparaat. Kirjutada slt. „Pärast pühi" all.

Müümised

Müüa
hobune,
2 vankrit ja jalgratas. Uus tän. 13—2.

Toomemäel kaotatud
vihk.
Sisuks politilise ökonoomia loengud venekeelses masinkirjas. Palutakse vaevatasu eest ära tuua ehk teatada Narva tn. 17—6.

ETA

Peakoosoleku otsusel ning kohtu- ja siseministri loal on SAAPATÖÖSTUSE A-S. „ESTOKING-UNION"
nimi muudetud
Uus nimi on
SAAPATÖÖSTUSE AKTSIASELTS
«GLOBUS»
A-S. GLOBUS KORRALDAB JALANÕUDE
„UNION"
VALMISTUST JA MÜÜKI.
A-S. GLOBUS'EL ON
OMA JALANÕUDEKAUPLUSED:
Tallinnas, Viru tän. nr. 1 ja Kuninga tän. nr. 5 (end. Jürgenson)
Tartus, Suurturg nr. 10, Narvas, Joala tän. 22.
Komisjonikauplustes: Tallinnas, K-m. „Sport", S. Karja tän. nr. 18. Streff & Rose, S. Roosikrantsi tän. 25
ja kõikides paremates jalanõudekauplustes
üle kogu Eesti.

Hinnad mõõdukad. Moodsad ja vastupidavad jalanõud. Vabriku vastutus.

A-S. Globus'e kontor asub Tallinnas, Maakri t. 21, A-S. Unioni majas. Telefonid! juhatus 310-94, 308-97, müüglosak. 308-44.

Raisarügement müüb
avalikul enampakkumisel Tartus, Lembitu kasarmute platsil 15. mail s. a. kell 9 kaitseväele kõlbmata mitmesugust
vana varustust
nagu: kaltse, rauda, plekki jne.
MAJANDUSÜLEM.

Surma läbi lahkunud ülikooli apteegi retseptari

August Sütt'i

mälestavad apteegi juhataja ja kaasteenijad.

---

10. mail kõrges vanaduses lahkunud seltsi asutajat ja kauaaegset juhatuse liiget

Jaan Weski't

leinab Kudina Kindlustuse Selts.

Pika ja raske kannatuse järele uinus igavesele unele 11. mail s. a. kell 7 homm. minu unustamata armas abikaas, minu kallis poeg ja meie hea isa

Georg Suur

Sünd. 23. aug. 1894.

Ärasaatmine leinamajast, Jaama 71, 14. mail kell 4 p. l. Peetri kalmistule.

Valusas leinas abikaasa, ema, lapsed, naisevend abikaasaga ja naisened.

Mihkel Punder'it

mälestab

Tartu linna ja maa pensionääride ühing.

Matmine reedel, 15. mail kell 4 p. l. Nõo surnuaiale.

„VANEMUINE“

Esmaspäeval, 18. mail s. a.

Esinevad Vene rahvalaulude ettekandjad — õed

M. ja A. Werjewkinid

kes oma sportlis-kunstilisel autoturneel ümber Euroopa (Prahast — Prahasse).

Klaveril F. E. NIKOLAI. — Algus kell 8 õhtul.

Pääsetähed eelmüügil teatri kassas kella 11—1 e. l. ja 5—7 õhtul ning K-m. «Teater ja Muusika — Rüütli tän. nr. 8.

II ratturite spordi päeva puhul

korraldab

spordi päeva komitee

14. mail kell 16, end. „Taara“ velodroomil

Jaama tänav nr. 28

Suured rattasõidu võistlused

paremate nais- ja mees-rattasportlaste osavõtul.

Kava:

Velodroomi uuesti avamine.
1000—5000 mtr. sõit I kl.
500—3000 „ „ II kl.
1000 mtr. sõit noortele alla 18 a.
3000 „ „ võõrastele
500—2000 mtr. sõit naistele.

Mängib „Politsei“ orkester.

Piletite hinnad: I koht 50, II koht 35, seisukoht 25 snt., õpilased ja kaitseväelased 15 snt. — Hommiku kell 11 ja pesle lõuna kell 3 ratturite ringsõit läbi linna orkestri saatel.

KORRALDAV KOMITEE

Tartu Maarja kirik

Pühapäeval, 17. mail s. a. kell 6 õhtul

W. Blaubrüki orelikontsert.

Kavas: E. Bossi, J. S. Bach (Fantaasia ja fuuga G moll), F. Mendelssohn (Sonaat B dur), J. Renner (I süüit), M. Reger. Pääsetähed kavaga à 75, 30 ja 20 s.

«Vanemuise» teater

Neljap., 14. mail kell 8 õhtul

NOORTE ETENDUS

XYZ

Klabundi mäng kolmekesi 3 vaatuses.

Näitejuht W. METTUS.

Pääsetähed 40, 50, 60, 85 ja 110 senti ühes riidehoiuga.

Üli- ja kooliõpilaste pääsetähed maksvad.

Laupäeval, 16. mail kl. 8 õhtul

Surmamõistetute vangla.

John Wexley näidend 3 vaat.

Pääsetähed 40, 50, 60, 85 ja 110 senti ühes riidehoiuga.

Üli- ja kooliõpilaste pääsetähed maksvad.

Pühapäeval, 17. mail kl. 8 õ.

M. Taras't

kaastegevusel

Silva

E. Kalmani operett 3 vaatuses.

Üli- ja kooliõpilaste pääsetähed maksvad.

Taevaminemise pühal, 14. mail kella 6—8 õhtul

Toomemäel esimene kevad-kontsert

Mängib diviisi orkester.

Kontserdi sissetulek läheb F. R. Faehlmann'i hauaplatsi kaunistamiseks ja haua korrashoiu kapitali asutamise heaks.

Vabal müügil Faehlmann'i Album ja piltpostkaardid.

Toomemäele pääs vabatahtl. maksu eest, alamäär 10 senti.

Korraldav komitee.

Oksjon

Reedel, 15. mail kell 5 p. l. müüakse avalikul enampakkumisel Aleksandri tän. nr. 102 asuv, surn. Anete Laakmann'i pär. tombule kuuluv vallasvara, mis koosneb mööblist, riietest, raamatutest ja muudest majapidamise tarvetest.

Päästearmee.

Reedel 15. mail, kl. 7.30 p. l.

Kontsert-Jumalateenistus

„Bürgermusse's“, sissekäik Lodja t.

Taani-Staabiorkester (12 meest). Ülihea muusika.

Pileti hinnad 75, 50, 30 s.

Kl. 5.30 koosolek suurel turul.

Müümised

Häid

tammepuu tünne

odavasti müüa mitmes suuruses kuni 40 pangeni. Lähemalt Fortuna t. 14, omanik. Telefon 203.

Hollandi seemnekauplus

Tartus, Söögiturg 5

soovitab kõrgeväärtuslisi

seemneid

Osakonnad — esitajad kõigis alevites.

Kesklad u: **Tallinna, Valli tn. 8.**

Müük suurel ja väiksel arvul

Müüa:

suur ilus nikeldatud teemasin, kroonlühtriga lamp, vaas, vask asju. Tolstoi tän. 12—3, kella 5 õhtu.

Müüa korralik

maja.

Pilskopi tän. 17—1.

Veoauto

täiesti sõidukorras müüa. Näha vaksali t. 25, ligemaid teateid kompveki tööstusest.

Odavasti müüa vähepruugitud jalaga «Singeri»

õmblusmasin

ja neli postkaardi postamenti. Rüütli 12, A. Süüden'i äris.

Juhuslikult odavasti uus meester.

jalgratas

müüa. Elisabeti t. 18—3.

Müüa 12 tugevat uut kasepuust

söögitoa tooli.

Võtan igasugu tellimisi ja vanu väärtuslikke mahooni poleerimistöid vastu. Jaama 26—1.

Müüa juhuslikult uus inglise firmast

jalgratas.

Kastani tn. 127—4.

Jalgrattaid

kuulsamatest vabrikutest: **Rootsi Huskvarna, Taani Coventri, Läti Latvello, Inglise Humber** ja **B. S. A., Saksa Columbia** ja teised suuremas valikus — odavamad hinnad.

Firma G. F. Liblik

Tartus, Suurturg nr. 10.

Telefon 6-30.

Naftamootor,

25 jõudu,

sõiduauto ja mootorpaat

ajakohaste hindadega müüa. Küsida Narva tän. 42, ärist.

Müüa kinnine sõidu-

auto

sõidukorras, odavasti. Samas vähe pruugitud lapsevanker. Tartu, Võru tän. 26, krt. 4.

Müüa väike

maja,

ilusa *suure viljapuu-aiaga*. Peipsi ääres suuremas alevis. Teateid saab: Vana t. 2, paberiäris.

Haudumismune,

arstliselt läbivaadatud tõukanadelt (Rhode Island, Pl. Rock, Höbe- ja Valge Wyandothe). Herne 49, kanakasvatus.

Müüa

ristikheinu.

Teateid saab J. Rässa, muusikariist. ärist. Tartu, Suurturg 2.

Lapsevanker

müüa. Väike Kaar 20 — II korral.

Rehepeksu garnituur

müüa. Katall 8 hob. jõuline ja masin 5 hob. jõuline. Teateid saab Tartus, Pikk tän. 34—8, II korral.

Ülenurmes

on müüa

Heinu

Müüa kuivi

palke,

seismas umbes 20 aastat, pikkus 21 jalast kuni 42 jalani. Lähemaid teateid saab kirjalikult, 10 s. mark juure lisades, Kastre-Võnnu postk., J. Nühkaja.

Põllumehed!

Enne kui lähete ostma

viljakuivatuse plekke, reste, torusid ja talasid,

võrrelge hindasid ja tööheadust.

P. Peterson

Tartu, Uueturu 20, tel. 2-65.

Müüa korralik

pandor.

Näha võib Turu tn. 102-a, 14. skp. kella 9—11.

Juhusliselt uus (meester.)

jalgratas

odavasti müüa. Näha 13. skp. kl. 7—8 ja 14. skp. kl. 10—12, Tiigi tn. 3.

Müüa rutuliselt hästi odavasti üks

lomawoiwanker

vedrudega. Vabaduse tn. 23, krt. 4.

Müüa suur

Lehm.

Tembeldatud angler, 4 poega v., saab lüpsma 28. mail. Sõbra tän. 2.

Müüa kattega

lapsevanker

ja naister. suvemantel. Kaluri tn. 35, poest.

AUTO

ja

traktorite

siilindrite puurimisi

kõige täpsemate abinõudega a toimetab odavasti

AKTSIASELTS

A. ROSENWALD & CO

TARTUS, SUURTURG 8 • TELEFON 300

C. F. Daugull

Alandus Tartus, Riia mnt. nr. 27. Telef. 109.

Soovitab kevadiseks istutamiseks **viljapuid, marjapõõsaid, lahukastevaba soome tikerbere, roose, hõbekuuski, pulesteepuid** ja nii edasi. — Hinnakirjad hinnata.

Adeline Tannbaumi

lühiajaline kursus,

ka õpetan praktiliste kui ka pidu toitude valmistamist, kaunistust ja viimase moega laua katmist. Algus 15. skp. kell 5.30 õhtul. Riia tän. 20, krt. 7, hoovis, kõnet. 11—12, 5—7.

Täiesti korras tarvitatud 6-istmeline firma „Steyer“

sõiduauto

odavasti müüa.

Venn. Lepp Tartus, Kaubahoov nr. 2.

Tartu linnavalitsus annab välja suusõnalisel vähempakkumisel 18. mail k. a. kell 10 hom.

linna uulitsate sillutustööd

umbes 4500 rmtr. Linnavalitsus jätab omale õiguse väljapakutud tööd pakkujate vahel ärajaotada vähempakutud hinnaga oma äranägemise järele.

Pakkumise tagatiseks tuleb igale pakkujale linnakassasse sissemaksta Kr. 100.— enne pakkumist.

Lähemaid teateid saab igal äripäeval kella 10—12 p. Linnavalitsuse ehitusosakonnast (raekoda, III kord).

LINNAVALITSUS.

Emumäe Piimaühing, Vägeva jaamast 9 km, vajab puurkaevu puhastamiseks ja kordaseadmiseks vilunud

kaevumeistrit.

Töö kaupleb juhatus välja vähempakkumise teel 16. mail kell 10 homm. Juhatusel jääb õigus tööd välja anda ka mittevähempakkujale.

Juhatus.

Suurema kapitali mahutuse võimalus

mis kindlustab vähemalt **100 prots. kapitali otsekohest suurenemist.** Lähemat slt. sõna „Kindlustus“ all.

Raudaedasid

hooviväravaid, trepivõresid (barjäärid), kalmistu aedasid tehakse ruttu ja odavasti Tartus, Raekoja 80, telef. 12-87 Masinatööstus D. E. Kuklas.

Dr. H. Piirako

Naha-, sugu- ja sisehaigused. Kosmeetika.

Vastuvõtmine igal ajal.

Tartus, Raatuse tän. 12

Dr. A. LENZNER

Naha- ja suguhaigused. Kosmeetika.

Kõnet. 10—12 ja 5—7, pühap. 10—12. Soovikorral ka teisel kella ajal kokkuleppe järele.

Tartus, Rüütli t. 25—4 (Vastu Jaani kirikut).

Dr. med.

H. NORMANN

Sisehaigused,

Kõnet. **11—1** ja **4—6** p. l. Tartu, Väike-Tähe tänav 1. Telefon 11-55.

Ämmaemand

E. Liibusk

Tartus, Raekoja (Raatuse) tän. nr. 12, III korral.

Ämmaemand-masseerija

E. ELLER

Tartus, Raekoja tän. 9 (sissekäik Holmi tän. 1).

Tööpakkumised

Vajatakse vilunud

õmblejat,

kes oskab kõik tööd iseseisvalt. Kauba tn. 5, A. Paurson.

Kingsepa käealust

kes tööd tunneb, tarvis. Raekoja tn. 29.

Toidu- ja maitseainete levitamiseks vajatakse osavaid

agente.

Üles anda soovitustega slt. sõna „Agent“ all.

Karjust,

täisealist on tarvis. Üleseanda Tiigi tn. 54, II korral.

Tarvis maale tallu korral.

tüdrukut.

Kaupa tehakse Narva tn. nr. 135 Kirch'i kaupluses, 14. mail kl. 8—10 hommikul.

Vilunud

kingsepa

ja töötundjat õpipoissi on tarvis. Pepleri tn. 10.

Maale tarvis

moonameest ja tüdrukut.

Küsida „Liivimaa“ hoovipoisilt.

Suuremasse tallu, Elva lähedal, tarvis korralikku

tüdrukut.

Tulla reedel, 15. mail kella 9—10 Tähe tn. 8—2.

Tüdrukut ja poissi

vajatakse maale talu tööle. Kaupa tehakse Raekoja tän. 53, kojamehe juures. Sealsamas on ka väheldane juurviljaaed saada.

Vajatakse korralikku, isiklikkude soovitustega

ütsiteenijat,

kes hästi keedab, kolmeliikmelisse perekonda. Ilmuda Jaani tn. 6, kl. 13—14-ni.

Õmbleja vajab töötundjat

õpilast-

käealust, sealsamas võetakse kõiksugu tööd veel vastu pühiks. Narva tn. 47—5, hoovimaja.

Tarvis

sadulsepa töölist

ehk töötundjat õpipoissi. Narva tn. 19.

Vodja perenaisteselts Järvamaal vajab suvelasteaiale 1. juun. — 1. septembrini kutsega

lasteaednittu.

Sooviavaldused, varustatud 50 snt. tempelmaksuga, ühes tunnistusärakirjadega saata Vodja perenaisteseltsi juhatusele. Vodja ag. Teatada 20. maiks.

JUHATUS.